

ВІСНИК

VISSNYK

THE HERALD

Суспільно-політичний місячник

РІК XXXI, Ч. 4
YEAR XXXI № 4

КВІТЕНЬ 1978
APRIL 1978

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Вірмо у воскресіння України!	1
о. І. Тилявський — На позвах з лукавством долі	2
Зіновій Карбович — Воююча Україна і вільний світ (продовження)	3
Д-р Володимир Нестерчук	6
Звернення в обороні Л. Лук'яненка	6
Велет духа і зброї	7
В. Калиниченко — „Не хочу бути громадянином держави, яка поставила собі за мету вбивство націй”	7
Відкритий лист про становище робітників в ССРСР	7
Пам'яті Хоми — „Карла”	9
Звернення СКВУ до української спільноти у вільному світі	9
Українські політв'язні	10
Комуністично-ватиканський діалог	11
В. Гут Кульчицький — На що нам надіятись	12
В. Давиденко — В хуртовині подій	15
Степан Женецький — Комунисти проти комуністів	18
Л. Рихтицький — Наука Берестейського миру	20
М. Кушнір — Досліджування і навчання (закінчення)	22
Софія Наумович — Огляд книжкових новин	25
Комунікат ЦУ СУМ в справі гасла „СВУ-СУМ” в Енциклопедії Українознавства	27
З нових видань	28
„Будьте обережні!”	29
В. Гаврилюк — До теми сучасного професіоналізму	30
За советською пресою	31
Панько Незабудько — Дволикі януси (фейлетон)	32

ВІСНИК ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВІРМО У ВОСКРЕСІННЯ УКРАЇНИ!

Незбагненна таємниця Христового воскресіння пригадується людям щороку, коли дерева після довгого зимового сну вкриваються листям, а земля травною, коли прокидаються до нового життя комахи і з вирію прилітають птахи, вітаючи весну. У ці дні воскресіння люди сповнюють новими надіями, набираються сил і віри в перемогу природи — Божого творива.

Коли улюблениця Христова Марія Магдалина прийшла вранці, як ще було темно, до гробу, де покладено Ісуса і побачила, що гріб порожній, вона вирішила, що тіло його вкрадено. Але Ісус появився серед Своїх учнів зі словами: „Мир вам!” Тома не повірив очам своїм, і тоді Ісус сказав до нього: „Подай пальці свої і вложи в бік мій, та й не будь невірний, а вірний”. І Тома увірував, що Ісус справді воскрес із мертвих, переступивши закони, написані для звичайних людей.

Хіба мало є серед нас таких, які вважають, що Україну від її народу вкрадено, які мусять вкла-

дати пальці свої в її рани, щоб переконатися, що вона живе? Чудо воскресіння України повторювалося не раз. Бо чи не чудом було відродження її по кількох століттях неволі у 1917 році? Чи не чудом було відродження патріотизму в дцшах нашої молоді у 60-их і 70-их роках?

Навіть закуті в кайдани, тортуровані в тюрмах і концентраційних таборах не заломлюються духом ті молоді герої, які вірять у воскресіння своєї Батьківщини. Вони не потребують вкладати пальці в рани на тілі України, бо ті рани несуть на своєму тілі і в своїй душі. Їхні світлі приклади запалюють нашу кращу молодь, розсіяну по всьому світі, і вона, як Христові апостоли, несе у світ правду про Україну, яка вже воскресла, щоб повалити врата адові і сказати всім народам „Мир вам!”.

Віра твоя спасе тебе! Тож вірмо і ми в спасіння своє і свого гнобленого московським дияволом народу — у воскресіння України!

З НАГОДИ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ
ВІТАЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, ЦЕРКОВНІ ІЄРАРХІЇ, ПРОВІД
ОУН, ЧЛЕНСТВО ОЖ ОЧСУ ТА ООЧСУ,
ВСЮ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ НА ЕМІГРАЦІЇ І БАЖАЮТЬ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ
ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
„ВІСНИКА ООЧСУ”

о. І. Тилявський

НА ПОЗВАХ З ЛУКАВСТВОМ ДОЛІ

(На 86-ті уродини Блаженнішого Патріярха Йосифа)

17-го лютого ц.р. Блаженнішому Патріярхові Йосифові сповнилося 86 років, а 9-го лютого припадало 15-ліття його приїзду із заслання до Риму. 1974-го року наші громади у вільному світі відзначали 35-річчя єпископської хіротонії Їх Блаженства і 30-річчя владичтва на Митрополитичому Престолі. Минулого року відбулося в Римі урочисте відзначення 60-ліття священнослужіння Їх Блаженства і 85-ліття уродин. Але не всі ми вдивляємося у велич і справжнє значення цих подій.

Так буває у кожного народу, що на обрії його історії час від часу з лона того ж народу, з його найздоровішого коріння, чи то в сприятливих, чи несприятливих обставинах, Боже Провидіння виводить якогось вибранця, що стає символом своєї епохи, сумлінням свого народу, висловом його найсвятіших прагнень. У нашій історії в останніх століттях наш нарід постійно породжував велетнів духа: XVII століття — Могिला, Рутський, Хмельницький; XVIII століття — Мазепа, Сковорода, Величковський; XIX століття — Шевченко, Куліш, Франко, Леся Українка; а наше XX століття — скільки зродилося велетнів духа в релігійному житті — Шептицький, Мстислав, Сліпий, на політичному обрії — Петлюра, Коновалець, Бандера, Шухевич. А нині плеяда молодих борців за відродження нації — Мороз, Стус, Калинці, Караванський і сотні інших, що стали символом захисту нашої самобутності.

Нині Блаженніший Патріярх Йосиф є одною з тих чільних особистостей нашого народу, що втілює його сумління і поклик до завершення його історичних стремлінь. Не вглиблюючись у молоді роки його підготовки до священства, вистачить кинути оком на роки його праці як ректора й професора Духовної Семінарії у Львові, а відтак як організатора Богословської Академії, що стала початком нашого церковного університету для розвитку науки, культури, на захист нашої духовної спадщини, якій загрожувала польонізація з одного боку, а з другого — русифікація. Відтоді пляни Йосифа Сліпого — піднести свою Церкву, її духовну

культуру до рівня культур найбільш розвинених народів Заходу — були постійним стимулом у його праці.

22 грудня 1939 року Йосиф Сліпий стає Львівським Єпископом помічником — правою рукою Митрополита Андрея, а від 1 листопада 1944 року — його наслідником і переємцем його духовної спадщини. Потім — вісімнадцятилітня каторга, про яку історія скаже ще багато. В роках мук, каторжних робіт, у зустрічах з найглибшим людським горем, в контакті із сотками в'язнів, своїх братів з України, в контакті з чужинцями-каторжниками дух його і характер одяглись крицею, щоб витримати людську підлість і злобу. А коли Боже Провидіння привело його на волю, 9 лютого 1963 року, він почав творити основи помісности УКЦеркви, основи нашої єдності: відбудова центру нашої культури в Українському Католицькому Університеті у Римі, як продовження Львівської Богословської Академії; відновлення Українського Наукового Богословського Тсвариства з його видавничою діяльністю при Університеті; здвигнення Собору св. Софії, що є символом нашого духовного генія, як сукупність нашої народньої релігійности, осяяної Божою Премудрістю, чим для цілої України є Собор св. Софії в Києві.

Оновлення монашого життя в розбудові чину Отців Студитів з надбанням для них нової обителі в Кастельгандольфо. Створення патріяршої парафії й патріяршого двору при старовинній нашій церкві святих мучеників Сергія і Вакха в центрі Риму. І з цих аванпостів нашої помісности: з храму св. Софії, з УКУ і його розгалужень поза кордоном, з патріяршої церкви Жировицької Богоматері в Римі — він, Блаженніший Патріярх, відкриває нові візії для українського народу в найгірній добі його історії: на церковному ґрунті — повна помісність для нашої Церкви, завершена патріярхатом, на національному ґрунті — об'єднання народу, не зважаючи на його конфесійні розгалуження, і повна незалежність України.

В Україні УКЦерква стала „мовчазною”

Зіновій Карбович

ВОЮЮЧА УКРАЇНА І ВІЛЬНИЙ СВІТ

(Продовження)

Пов'язання визвольної боротьби з цілісним життям нації

Це істотна вимога, яка виросла з життя й мусить бути залучена в дальше плянування й опрацювання стратегії революції. Уточнюємо елементи процесу визвольної боротьби в Україні: а) збройний фактор — повстання в концтаборах; б) духово-культурний бій за власне національне традиційне обличчя, за примат ду-

Церквою, як її колись назвав папа Пій XII, і знаходить місце дії лише в катакомбах; Українську Православну Церкву русифікують в обряді, в мові і на всіх щаплях її ієрархічної структури. А в розсіянні наша УКЦерква підпадає постійно асиміляції та латинізації, поділення на „острівці” — адміністративні одиниці (єпархії, екзархати) не об'єднані між собою, але підпорядковані безпосередньо ватиканським адміністративним чинникам. Цей стан загрожує загибеллю нашій Церкві, бо все поділене з часом вигибає. Тому Блаженніший Патріярх Йосиф кидає найбільш визрілу в його велетенському кругозорі ідею єдності — маємо стати собою, маємо прокинутись з летаргу і протидіяти цій ситуації.

Нині, з перспективи 15-ліття приїзду Іх Блаженства у вільний світ, розглядаючи його велетенську діяльність за ці роки бачимо в його плянах провідні ідеї, що стали мірилом його життя:

— повернути помісність нашій УКЦ із завершенням її патріярхатом;

— розбудувати центри нашої культури у формі УКУ з його розгалуженнями;

— збудити свідомість і бажання всіх шарів нашого народу пізнати свою ідентичність і віднайти себе як націю, скеровану всіма силами до повернення свого Я, свого суверенного державного життя.

Це той великий скарб духа, що його Блаженніший Патріярх Йосиф передає з днем ювілею у спадщину своєму народові й своїй Церкві на 86-му році трудолюбивого життя.

хових, власних, оригінальних вартостей та зростання підпільного, катакомбного християнства; в) національно-політичне цілеспрямовання цілості боротьби; г) боротьба проти соціально-економічного гніту; ґ) боротьба проти антиприродної системи колективізму, силою насадженої в Україні Росією (наприклад, боротьба за присадибні ділянки, себто за український інститут приватної власності на землю), проти російського колективістичного, отарного способу життя. Така боротьба пов'язує соціально-політичний фронт з національно-політичним.

Зосередження всіх багатогранних гасел життя в одному зенітному пункті та органічне поєднання гасел сьогодення з проєкцією здійснення їх повністю в УССД, — стимулюють стихійне тяжіння всіх ланок життя і всіх переслідуваних, гноблених, визискуваних та спраглих волі до відновлення суверенної Української держави. Студенти змагаються за свободу досліду й науки, і саме усвідомлення того, що свобода досліду в українському дусі може бути здійснювана тільки в УССД, дає їм і ту зенітну точку, до якої вони мусять змагати, щоб здобути передумови для розвитку своєї ланки життя і творчості.

Вирішальне завдання — це всі органічні життєві процеси, включно із змагом за хліб насущний, необхідно підвести під спільний знаменник боротьби за УССД і розвал московської імперії.

Відкинувши палацовий переворот, як нашу концепцію визвольної революції, хоча нагодою до зриву він може бути за означених умов, приймасмо визрівання революційно-визвольного процесу з допомогою боротьби на всіх ділянках життя, яка штурмуватиме тюрму народів і комуністичну систему, її підриватиме й розхитуватиме, пов'язуючи стихійне тяжіння боротьби всіх верств народу до образу тих ділянок в УССД навіть — на перший погляд — частковими, конкретними гаслами дня, але з ясною цілеспрямованістю — можливістю їх повного здійснення тільки в суверенній Українській державі. Революційна боротьба не може

бути відірвана від проблем живого життя — духового, культурного, релігійного, соціального, господарського, всебічних прав людини, прав нації. Вона не може зависнути у повітрі, розплистися у загальних гаслах, вона — мавши міт-легенду-візію — мусить об'єктивувати їх щодня, щохвилини у практичному житті. За такого нанизування революційних динамічних дій теж за здійснення конкретних щоденних життєвих потреб і вимог приходять і щоденний зудар з окупантом та його системою. На такому підґрунті вибух збройного повстання пошириться як всенародня революція всіх шарів українського народу, незалежно від віку й статі. Цей вибух прийде напевно, зокрема тоді, коли революційний зрив очолять люди з великими візіями, свідомі своєї мети, безстрашні, з фанатичною вірою у перемогу.

Фронт має бути всюди — в колгоспі, на заводі, в школі, в профспілці, у фабриці, в середовищі письменників, в адміністрації, в армії, в літературі, в науці, в боротьбі за каткомбну Церкву і в її обороні, в кожній ланці духового й фізичного життя. Жертовні, самовіддані, відважні діячі, що виростають у такій боротьбі, стають прикладами для народних мас.

Тому треба інакше розглядати виступ молодих патріотів, як лише тих, що прагнуть свободи культурної творчості. Їх не можна уважати за етап боротьби, до того ж безуспішної, бо, мовляв, вони опинилися в тюрмах. Цей період — це ідейно-політичний бій за самоутвердження і розгорнення українського національного світу ідей. А одночасно це демонстрування незламних характерів, особливо потрібних Україні. Це наголос у тій фазі боротьби, а не замкнена сама в собі фаза, якщо мова про її зміст.

Концентричний наступ КГБ

Коли з наказу уряду СРСР у 1959 році загинув провідник Степан Бандера, коли КГБ кинув проти ОУН карту за картою (Кука, Матвіска), щоб здеморалізувати фронт української революції, то це діялося саме в той час, коли діязон боротьби, за почином і на підґрунті ОУН-УПА, небувало поширився, хоч на еміграції його мало-хто завважив.

1959 року почалася вже епоха шестидесятників і все з ними пов'язане. Генерал Чупринка загинув у час рогулу сталінщини. Ста-

лінові здавалося, що „од молдаванина до фіна на всіх язиках все мовчить”, але це був страх не лише народів, а й окупантів перед поневоленими народами. Сталін розправлявся з УПА-ОУН (Хрущов-Круглов-Рясний кінчали погроми України), з „безбатченками-космополітами”, з „лікарями-отруювачами”, концтабори заповнилися (біля 18 млн.) в'язнями, сателіти були загнuzдані, китайські „добровільці” воювали в Кореї, але бльокада Берліну закінчилася невдачею, під землею кипіло. Зближався вибух вулкану...

Це не випадок, що напередодні бравурного виступу шестидесятників московські окупанти вбили Степана Бандеру, одночасно розкриваючи карти захоплених підступом борців. Але комбінований удар не дав їм бажаного результату.

Україна оживає

Все, що накипіло десятиріччями, унаочнюється у повному банкрутстві ідеології комунізму-ленінізму-совєтизму-інтернаціоналізму російського типу, і то серед наймолодшої генерації поневолених народів, зокрема України. Поява шестидесятників — вицвіт крові УПА-ОУН! Вони продемонстрували оригінальний світ ідей України, усвідомили українські вартості й якості, розкрили їх, удокументували, заперечивши чужі, накинєні Україні. Те, що УПА осягнула зброєю, реалізуючи дилему бути чи не бути українській нації, а ОУН політично й ідейно (Україна проти Росії), шестидесятники видобували з тисячолітніх коренів України у протиставленні до російського світу й зформулювали її правди по-своєму.

Загально, шлях, яким ішли відкриті діячі, не можна уважати за невинуватий, хоч тепер і він їм уже замкнений. Вони осягнули ось що: а) показали, що лише революційний підпільний шлях, неконтрольований окупантом, може остаточно довести до мети; б) виявили безстрашні характери в ситуації нового малоросійського дворянства й дали приклади для наслідування, показали, що є відважні люди в Україні, готові на найбільші жертви в обороні своїх національних переконань; в) поширили фронт боротьби, спопуляризували ідеї-мету — необхідність здобути права нації, як передумову для здійснення прав людини; г) продемон-

стрували перед світом ідеї національно-визвольної боротьби української нації, вказавши одночасно на суперечності російської колоніальної імперіальної й комуністичної системи, на її забріханість, облуду й обман. Відклик до т.зв. конституції УССР-СССР і т.п. мав передусім показати Заходові підступність московської екстермінаційної політики й топтання прав людини під прикриттям барабанної агітації про „розв'язання національного питання в СС-СР” (шляхом... „злиття націй”!).

Легальність нашої визвольної боротьби

Змаг за права української нації й людини продовжується. Хоч відклики до „конституції” СССР чи УССР зайві, бо затемнюють fronti, все ж вони вказують на суперечності московсько-большевицької системи. Це вже природне, ніким у світі не заперечуване, зафіксоване у численних міжнародноправних документах і хартіях, право нації на незалежність і відомі права людини, що покладені в основу ладу й порядку в світі. Відклик до універсального права не залишає за собою баламутства для широких кіл народу. Одне з найреволюційніших гасел — це боротьба за правовість, за справедливість, за законність, яка не має жадного відношення до російського (т.зв. советського, окупаційного) „писаного” права. Законність, справедливість, правовість — почуття етичне, моральне, вияв інстинкту людини, як спільнотної, національним змістом і Божим правом одуховленої істоти.

Наша боротьба завжди легальна з погляду Божого, нашого національного й природного права взагалі. Тому треба уникати формул про легальну й нелегальну боротьбу з погляду її оцінки окупантом, хоч навіть з погляду його облудного права вона легальна. Але право окупанта нас не цікавить. Наша боротьба легальна з погляду нашого права. Можемо її називати явною й неявною, підпільною, у явних і неявних формах. Нелегальною, незаконною вона ніколи не була й не є. Нас не зобов'язує російське право, російський кодекс; нелегальне на українській землі все те, що чинить окупант, а легальне все те, що чинять борці за право нації й людини. Тому з погляду українського права, права Божого, з погляду права Української держави, з погляду психологічного

Ділимося сумною вісткою з Членством
ООЧСУ і всім Українським
вдійшов у Вічність, на 68-му році життя,
Громадянством, що в понеділок
6-го березня 1978 року несподівано
довголітній член Управи ООЧСУ
і фінансовий референт, заслужений
громадський та політичний діяч

сл. п.

Д-р ВОЛОДИМИР НЕСТЕРЧУК

Похорон відбувся в суботу 11-го березня 1978 р. о год. 9-ій ранку на цвинтарі Mt. Hope Cemetery, Hastings on Hudson, біля Йонкерсу.

Горем прибитій Родині вислови глибокого співчуття складають —

Головна Управа ООЧСУ
Редакція „Вісника”

і політичної теорії права наша революція, визвольна боротьба проти Росії на нашій землі законна, легальна, натомість окупація України нелегальна, незаконна. Всі визвольні чини ОУН-УПА були й є законні, легальні, а всі дії москалів, їх армії, їх КГБ — злочинні, каригідні, незаконні. Мусимо призвичаїти наш народ, зокрема нашу молодь до того, що вони виконують тільки свою повинність, згідно із зобов'язуючим їх етично й морально українським правом, українським законом. Бо „Українська держава існує. Вона не існує реально, але існує морально, існує правно в наших душах”, як заявив перед окупантським судом у Львові один із провідних членів ОУН. Гасло нашої боротьби: Українця зобов'язує закон України, право України!

Треба проломити у широких масах України почуття „незаконности” їх змагу проти окупанта, коли будуть топтати його „закони” в ім'я українського закону, в ім'я закону Божого! Українська легальність, Божа легальність — мають силу й відвагу в боротьбі, бо це боротьба за своє право, за право Боже, за право України-нації й української людини.

(Закінчення буде)

**Д-р ВОЛОДИМИР НЕСТЕРЧУК,
ПРОВІДНИЙ ЧЛЕН ОУН,
ПОМЕР У НЬЮ ЙОРКУ**

В суботу ввечері 6 березня 1978 р. закінчив свій трудовий день і напружене трудне життя сл. п. д-р Володимир Нестерчук — провідний член ОУН, член ГУ ООЧСУ, голова Кредитівки „Самопоміч”, член ЦУКА, член Редколегії кооперативного журналу „Наш Світ”, член ГУ НТШ і його фінансовий референт, член Контрольної комісії УККА, член Крайової Ради та Господарської Ради УККА, один з ініціаторів створення корпорації „Українська Опера” у Америці та голова її Контрольної комісії, журналіст-економіст. Смерть сталася у висліді крововиливу в мозок.

Народився д-р Володимир Нестерчук у родині судового службовця Тимофея і Марії Чехович-Нестерчук в Тернополі 14.6.1909 р., де й закінчив гімназію, торговельну школу у Львові, Університет І. Казимира в Кракові, УВУ в 1945-46 рр., здобувши звання доктора прав, Ньюйоркський університет у 1957-60 р. — Грейд Скул ов Бізнес.

Студіюючи, постійно працював: у 1938-44 рр., як головний бухгалтер Центробанку у Львові, викладав церковне право в УВУ у 1946-47 рр. у Мюнхені, в 1950-54 рр. був головним бухгалтером Федерації Християнських Трудівників-Емігрантів і генеральним секретарем Міжнародної Федерації цієї установи в Парижі, виконував обов'язки голови Об'єднання Українців у Франції, був керівником Видавництва „Українець-Час” у Парижі, де працював також як журналіст. У ЗСА, куди переселився з дружиною, учителькою середньої школи Марією з роду Мицак та синами Ігорем і Юрієм, у 1954 р., крім студій, працював у Менюфектурі Ганновер Траст Компані, як заступник голови Бухгалтерійного Міжнародного Відділу, та виконував багато громадських обов'язків.

Незвичайно точний і сумлінний, аристократ у поведінці, зразковий батько, сл. п. д-р Володимир Нестерчук виховав з дружиною синів, Ігоря з університетською освітою в ділянці фінансової адміністрації та Юрія, який працює над докторатом з ділянки астрофізики — обидва активні в суспільно-громадському українському житті, а дружина — в ділянці шкіль-

ництва, в релігійному житті та в ОЖ ОЧСУ.

У рідкі вільні хвилини займався д-р Володимир Нестерчук філателістикою і нумізматикою, залишивши цінні збірки; був цінителем українського образотворчого мистецтва і збирачем-колектором українських картин.

Осиротив не лише близьку й дальшу родину, а й всю українську громаду. Похований при великому здвизі народу у суботу 11 березня на католицькому цвинтарі біля інших членів родини в Мавнт Говп, поблизу Йонкерсу, Н. Й.

Л. П.

ЗВЕРНЕННЯ В ОБОРОНІ Л. ЛУК'ЯНЕНКА

Зразу після арештування Левка Лук'яненка на початку грудня м.р. шість членів української Гельсінкської групи вислали звернення з проханням про його оборону до Београдської конференції. Їх прохання підтримали дев'ять інших діячів руху опору в СССР.

Передаємо повний текст звернення Української групи в обороні Лук'яненка:

„12 грудня 1977 року органи КГБ арештували в Чернігові на Україні адвоката і журналіста Левка Лук'яненка. Разом з Миколою Руденком, керівником групи, це вже п'ятий член Української громадської групи для сприяння виконанню Гельсінкських угод, що його запроторили за в'язничні ґрати.

„Справу ч. 39”, за яку арештували Левка Лук'яненка, розпочато ще 10 лютого 1977 року, коли заарештували М. Руденка. Матеріяли „справи” — діяльність української групи „Гельсінки”, її документи про порушення прав людини на Україні. В судовому вироді Руденка і Тихого ясно висказана постава властей до цієї Групи. Чотири перші документи Групи схарактеризовані судом, як „антисовєтські”, і таким чином над кожним членом Групи зависла небезпека арешту.

Після заарештування Руденка, Тихого, а пізніше Маринювча і Матусєвнча, Група видала ще ряд документів (останній — меморандум ч. 18 — про дискримінацію українців на право емігрувати), до відповідальности за які, правдоподібно, покличуть Л. Лук'яненка. Не виключене, що органи КГБ використають для обвинувачення Лук'яненка й інші документи, між іншим, його заяву до Верховної Ради про виїзд із СССР, або навіть зфабриковані свідчення про його „антисовєтські висловлювання” (про такі спроби КГБ він не раз говорив у своїх заявах).

Л. Лук'яненко заледве два роки перебуває „на волі” (під наглядом міліції) після відбуття 15 років тюрем і таборів — за свої думки і юридичні міркування про право України на самовизначення, право, гарантоване совєтською конституцією.

Обвинувачення його вдруге в „особливо небезпе-

чному державному злочині" загрожує йому таким самим жорстоким вироком, як вирок Тихому — 10 років таборів особливого режиму і 5 років заслання.

Врятувати Лук'яненка від цього може тільки негайна (ще перед судом) акція в його обороні. В першу чергу заходи урядів і громадськості країн, які підписали угоди, за точне і чесне виконання яких він борюся.

18 грудня 1977

Члени Української громадської
групи для сприяння виконанню
Гельсінкських угод

О. Бердник, І. Кандиба, В. Калиниченко,
О. Мешко, В. Стрельцов, Н. Строкатова

Звернення в обороні Лук'яненка Української групи „Гельсінки" підтримують:

А. Лавут, Т. Великанова, Н. Мейман, А. Подрабинек, свящ. Гліб Якунін, Віктор Капітанчук, Вадим Щеглов, пресвітер Николай Горегой, Н. Федорова.

ВЕЛЕТ ДУХА І ЗБРОЇ

„Ранком 5 березня 1950 року в селі Білогорща біля Львова на своїй підпільній квартирі в боротьбі з московсько-большевицькими окупантами смертю героя згинув голова Генерального Секретаріату військових справ УГВР, Головний Командир УНА та голова Проводу ОУН на українських землях, нагороджений Золотим Хрестом Бойової Заслуги І класу генерал-хорунжий Р. Лозовський — Тарас Чуприка — Тур — Р. Шухевич”.

Такими словами у березні 1950 р. повідомляли про геройську смерть великого сина України Провід ОУН на Рідних Землях, Головне Командування УНА та УГВР.

В перспективі часу постать ген.-хор. Т. Чуприки Р. Шухевича стає все яскравішою, його революційне значення переросло межі самої України — він став символом революційно-визвольної боротьби для всіх поневолених Московією народів. Сила духа і зброї цього визначного генерала ХХ ст. діє впродовж 28 років на всій території тюрми народів СРСР і далі діятиме аж до переможного кінця — до розвалу московсько-большевицької імперії.

„НЕ ХОЧУ БУТИ ГРОМАДЯНИНОМ ДЕРЖАВИ, ЯКА ПОСТАВИЛА СОБІ ЗА МЕТУ ВБИВСТВО НАЦІЙ”

Передаємо текст звернення до Президії Верховного Совету СРСР Віталія Калиниченка, який провів 10 років у концтаборах СРСР і у Владимирській в'язниці, а останньо став членом Української Гельсінкської групи. Звернення Калиниченка поширюється у Самвидаві.

„До Президії Верховної Ради СРСР

від Калиниченка В. В. з села Васильківки на Дніпропетровщині, Щорса 2, дискримінованого за погляди, що суперечать офіційно дозволеному у СРСР.

ЗАЯВА

Політичні в'язні Пермських таборів примусової праці на Уралі оголошують тривалу голодівку (це є єдино можливий засіб протесту) з метою звернути увагу учасників Београдської конференції на політичні переслідування в Радянському Союзі.

Я приєднуюся до ув'язнених, що голодують з таких причин:

Поперше, — я сам відбув десятирічне ув'язнення в цих таборах тільки за те, що хотів покинути СРСР.

Подруге, — більшість політичних в'язнів СРСР є мої брати по крові, — українці.

І потретьє, — після т.зв. звільнення я уже понад півтора року перебуваю під офіційним адміністративним наглядом. Адміністративний нагляд означає: я перебуваю під домашнім арештом, для мене встановлено комендантську годину і я постійно зазнаю морального та психічного терору.

Зважаючи на тяжку внутрішньополітичну атмосферу в Радянському Союзі, що виявилось в ухваленні нової сталінської конституції, якою народ геть зовсім позбавили елементарних прав і свобод, можна сподіватися, що політичним переслідуванням не буде кінця.

На тлі цього є великою брехнею заяви уряду про те, що СРСР повністю виконує положення Загальної декларації про права людини, конвенції з питань громадянських і політичних прав і всі пункти Прикінцевого акту Гельсінкської наради.

Ось чому я оголошую голодівку на 10 днів.

Разом з тим я зрікаюся радянського громадянства, бо не хочу бути громадянином держави, яка поставила собі за мету вбивство націй усіма методами.

Як мотив голодівки ставлю вимогу:

1. Скасувати запроваджений наді мною адміністративний нагляд, як безпідставний і незаконний.
2. Надати мені можливість покинути СРСР з політичних мотивів.

10 жовтня 1977

В. Калиниченко”

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ПРО СТАНОВИЩЕ РОБІТНИКІВ У ССРР

На Захід дістався 23-сторінковий „Відкритий лист”, підписаний робітниками і службовцями з різних національних республік ССРР, в якому вони виявляють становище робітництва в ССРР, подають список своїх переслідуваних товаришів, серед яких є чимало українців, і закликають світову громадськість заговорити публічно про „голод і убогість наших дітей”.

Цей документ — перший крок до створення першої незалежної профспілки в ССРР, про яку по-

відомила міжнародня преса. Цю групу очолив робітник з Донецька Володимир Клебанов. Нижче подаємо уривки з цього документу:

„Відкритий лист до світової громадськості про дійсне становище робітників і службовців напередодні 60-ліття ССРСР. Цей лист висиласмо для ознайомлення... Копію: До Організації Об'єднаних Націй, копію: До Београдської конференції голів держав.

В останнє 10-ліття постали в ССРСР в політичному та ідеологічному аспектах важливі події, метою яких було скріпити міжнародній авторитет та загерти в пам'яті Сталіна і Хрущова...

9 вересня 1977 р. голова КГБ ССРСР Ю. В. Андропов заявив:

„Советські закони дають найширші політичні свободи кожному громадянину... Товаришам, які виступають з обґрунтованою критикою, ми стараємося допомогти, ми відносимося до них як до добросовісних критиків і дякуємо їм... Інакше треба поступати тоді, коли деякі т.зв. інакшодумаючі починають своїми вчинками порушувати советські закони...”

Ми, советські громадяни з різних верств суспільства, не знавши один одного раніше, познайомилися на роздоріжжях ходіння по муках (в повному розумінні того слова); ми люди різних національностей і з різних частин країни змушені звертатися до так званої „буржуазної преси”. Нас, чесних трудівників, творців матеріальних цінностей, не бажають вислухати наші керівники, наша преса, партійні і советські органи, які зобов'язані були нас вислухати і вирішати наші проблеми.

Скільки нас?

Ми думаємо, що нас десятки тисяч, сотні тисяч.

Ми не будемо промовляти гучними словами. Ми просто розповімо про нашу буденну біду, про наші страждання.

Сьогодні страждаємо ми, а завтра будь-який громадянин ССРСР може стати членом нашого колективу і думати по-нашому.

Усе дуже просте: правляча еліта робить усе, щоб роз'єднати нас, придушити морально і фізично.

З яким питанням советська людина не зверталася б до прокуратури, народного суду, міністерства, Президії Верховної Ради, преси, ВЦСПС і до ЦК КПСС — всюди виходять не з того, що написано в законі, а з особистих міркувань того чи іншого сторожа закону.

Ми, люди середнього віку, маємо за собою не менше, як десятки років робітничого стажу, були передовими робітниками...

Ми — це численна армія советських безробітних, викинутих поза брами підприємств за те, що домагалися права робити скарги, критикувати, за домагання свободи слова.

Наша преса, радіо і телебачення широко реклямують сваволі і насильство в іншому світі, але ніхто не бажає стати на наш захист в нашій країні,

заговорити відверто про голод і убогість наших дітей...

Факти сваволі і насильства масові і не мають характеру одиничних випадків. Бо де б робітник чи службовець не працював, де б він не жив, куди б не жалівся, його скарги кінчаються у „відповідальних” органах, які стосують репресивні методи супроти громадян, що шукають справедливості або захисту в законі.

Ми розповімо про достовірні факти на підставі документів і подій”.

В документі називаються факти переслідування поодиноких робітників, м. ін. Володимира Клебанова з Макіївки, Донецької області, Анни Фуфасвої, Поплавського Валентина, Оганесяна, Гур'єва та інших. Опісля подано прізвища 50 робітників і службовців, яких режим переслідує або запроторив до спеціальних психіатричних лікарень за їхній спротив. У списку знаходяться такі особи з України: Гайдар Надійка, інженер-економіст з Києва, поміщена в психіатричній лікарні ч. 13 в Москві; Вац Анна, колгоспниця з села Перенятень Рівенської області, тричі запроторена до психіатричної лікарні за наказом співробітників ЦК КПСС — Шишкова Сергія і Смирнова Лева; Левит Яків з Одеси, заступник редактора газети, член КПСС, арештований працівниками КГБ разом з донькою-перекладачем „Інтуриста” в Одесі; Савинков Олександр з Донецької області, робітник-шахтар; Дятлов з Донецької області, 1959 р. народження, Никитенко М. з Донецька; Бойко — робітник з м. Донецька, був запроторений до психіатричної лікарні в січні 1977 р.; Шиловий Петро, слюсар Київського водопроводу, перебуває в Дніпропетровській психіатричній лікарні за те, що стояв на Червоній площі з плякатом, вимагаючи пошанування конституції; Гавриленко Віктор — в Дніпропетровській психіатричній лікарні, вчитель історії; Балюнок Віктор — каменяр з Одеси в Дніпропетровській психіатричній лікарні; Попов Іван, колишній секретар райкому КПСС, пенсіонер, знаходиться в Дніпропетровській психіатричній лікарні; Кравченко Тетяна — інженер-економіст з Миколаєва; Черкасов Михайло з Донецької області; Прядко Григорій — робітник з Полтавської області; Гудзь Михайло — рибак із Запоріжжя, запроторений до 7-ої психіатричної лікарні в березні 1977 р.; Сорока Олена, колгоспниця з Тернопільської області, Нечипорук Віра — бухгалтер з Одеси.

В документі вчислено прізвища 23 робітників і службовців, які на знак протесту проти беззаконня відмовились від советського громадянства. На закінчення сказано: „Ми не боїмося виступати на наших підприємствах, не боїмося відкритих судів. Ми за те, щоб нас судили, якщо ми не маємо правди, але тільки відкрито, з участю робітників. І ми вірямо, що робітники не засудять нас, але засудять Шишкових, Філатових, Панкратових (співробітники органів ЦК КПСС) — їм місце на лаві підсудних!

Ми вважаємо що передання фактів репресії і беззаконності для широкого освідомлення світової громадськості не є втручанням у внутрішні справи СРСР..."

ПАМ'ЯТІ В. ХОМИ — „КАРЛА”

20-го січня 1978 р. помер у Клівленді, Огайо, на 62 році життя бл. п. Володимир Хома-„Карло”, провідний член ОУН в Україні, старшина УПА і чільний член ОУВФ.

Покійний походив із села Жогатин біля Перемишля, де у гімназійних роках познайомився з ідеями ОУН, яким залишився вірним на все життя, пройшовши шлях бойовика ОУН і УПА. Відбувши великий рейд через ворожі кордони добився на Захід і поселився у Клівленді. Тут заснував і розбудував 3-ій Відділ ООЧСУ, Відділ Т-ва кол. вояків УПА, хор при Відділі ООЧСУ, з якого згодом постав широковідомий хор ім. Тараса Шевченка, радіо програму ОУВФ і осередків СУМА.

Похорон Покійного перетворився у своєрідну маніфестацію. Похоронне заведення Лазути-Колодія у Пармі не могло вмістити всіх учасників на панахидах. Біля домовини друзі із прапорами ОУН-УПА, І УД УНА, СУМА й Пласту віддали Покійному останній салют. До спільної панахиди стали о. Ярослав Сірко, парох церкви св. Йосафата, Федір Коваленко, настоятель Святоїтроїцької церкви. Співав хор під пров. Є. Садовського. О. прот. Ф. Коваленко підкреслив соборницьке наставлення Покійного і його глибокий патріотизм.

Із прощальним словом виступали: голова Головної Управи Т-ва кол. вояків УПА у ЗСА Михайло Ковальчин, Ілля Вільшанецький від ОУВФ міста Огайо і від 3-го Відділу ООЧСУ, якого Покійний був кількакратною головою, д-р Богдан Фудей від Українських Злучених Організацій, Мирослав Почтар від Осередків СУМА Клівленду й Парми, Лев Кусяка від Братства Дивізійників і Степан Зорій від воїнів УПА. М. Ковальчин передав вдові Покійного, пані Стефанії, пропам'ятний бойовий хрест Великого рейду УПА.

Похорон відбувся з церкви св. Йосафата на цвинтар свв. ап. Петра і Павла.

Після похорону відбулася тризна. Молитву провів о. митр. Ф. Коваленко, а зі словом виступали: Петро Хома, д. „Петя” — Микола Сидір, Микола Ковальчин, Софія Бура від ОЖ ОЧСУ. Степан Зорій склав подяку від імени упівців і від імени родини Покійного громаді за вияви співчуття і прихильності та прибулим гостям-друзям Покійного: Миколі Ковальчинові, Мих. Шашкевичеві, Миколі Грицьков'янові, Миколі Сидорові, Петрові Хомі.

Громада вшанувала пам'ять Покійного пожертвами в сумі 600 дол., що їх, згідно з волею Родини,

розподілено на Фонд допомоги хворим і раненим воякам УПА та на Визвольний Фонд ОУН.

Радіо програма ОУВФ присвятила пам'яті д. Володимира Хоми дві передачі.

С. З.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

У травні ц.р. проміне 40 років від дня смерті сл. пам. полк. Євгена Коновальця. Подібно, як сл. пам. Симон Петлюра і сл. п. Степан Бандера, він згинув з руки агента, підсланого окупантом України, в надії, що смерть провідників обезголовить процес визвольної боротьби українського народу проти Москви.

Життєвий шлях і діяльність сл. пам. полк. Євгена Коновальця символізують:

— громадську активність молоді України на початку цього століття,

— мужність українського вояцтва у захисті відродженої української держави,

— готовість в умовах революційного підпілля УВО-ОУН продовжувати боротьбу проти всіх окупантів України.

Свєю многогранною діяльністю так на Україні, як і серед українських громад розсіяних по цілому світі, полк. Є. Коновалець змагався за скріплення сили українського народу в боротьбі з окупантами та посилення зв'язків української спільноти з вільними народами, щоб здобути їхнє зрозуміння і підтримку в боротьбі українського народу з поневолювачами.

Смерть сл. пам. полк. Є. Коновальця була важким ударом, але не припинила визвольної боротьби поневоленого українського народу за свободу.

Президія Секретаріату СКВУ закликає українську спільноту в вільному світі у травні 1978 року належно відзначити пам'ять полк. Є. Коновальця, щоб на прикладі його багатогранної діяльності і героїської смерті скріпити нашу працю і спільно допомогти нашому народові стати господарем вільної Суверенної і Соборної Держави Українського Народу.

1 березня 1978 р.

Президія Секретаріату СКВУ

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТВ'ЯЗНІ

(продовження)

КАЛИНЕЦЬ Ігор, нар. 1939 р. в м. Ходорові на Львівщині, закінчив філологічний факультет Львівського університету, поет, одружений, батько малолітньої дочки. Засуджений 13 листопада 1972 році у Львові на 9 років позбавлення волі. Його дружина Ірина Стасів у 1972 р. також засуджена на 9 років за „антисовєтську агітацію і пропаганду”. Ігор Калинець зараз карасться в Пермському таборі ч. 36.

КАЛИНІН Василь, нар. 1943 р., працював токарем на заводі у Стрию, а одночасно заочно студіював. Засуджений у Львові на 15 років ув'язнення. Обвинувачували його за поширювання підпільного органу Українського Національного Фронту, який уважає себе послідовником ОУН. Карасться в Мордовському таборі ч. 19.

КАЛЬОШ Григорій, нар. 1937 р., вчитель креслення в с. Білятичі на Рівенщині, батько двох малих дітей, заарештований у 1970 р. і засуджений на 10 років ув'язнення. Обвинувачували його за поширювання підпільних листівок. До 1972 р. перебував у психлікарні, хоч був цілком психічно здоровим.

КАРПАЧ З., має понад 60 років, родом із Володимирецького р-ну, учасник визвольного руху (ОУН-УПА), довголітній підпільник, заарештований наприкінці 1974 р. і засуджений Рівенським обласним судом на 15 років ув'язнення.

КВЕЦЬКО Дмитро, нар. 1935 р., батько малої дитини, засуджений у вересні 1967 р. Львівським обласним судом на 15 років ув'язнення і 5 років заслання. Обвинувачували Д. Квецька за те, що був ідеологом таємної організації Український Національний Фронт (УНФ), яка вважала себе послідовником ОУН і видавала підпільний журнал „Воля і Батьківщина”. Карасться в Пермському таборі ч. 37.

КІСЕЛЮК Василь, нар. 1927 р., учасник визвольної боротьби (УПА), засуджений у 1953 р. на 25 років концтаборів суворого режиму. Перебував в Пермському таборі ч. 36.

КЛІЩ Михайло, маляр, за політичні справи заарештований до психлікарні у Смоленській області.

КОВАЛЕНКО Микола, нар. 1919 р., засуджений 13-го липня 1972 р. в Києві на 5 років ув'язнення і 3 роки заслання. Від 1974 р. перебуває у психлікарні.

КОВАЛЬСЬКА і її син **ГУНЗА** Олексій, народжений 1940 р., заарештовані в 1976 р. у Львові, обвинувачені за виготовлення релігійної літератури.

КОВГАР Борис, нар. 1927 р., журналіст, батько трьох дітей, у вересні 1972 р. заочно Київським обласним судом був спрямований на примусове спеціалізування на необмежений час. Головною причиною засуду було те, що Ковгар відмовився працювати як агент КГБ.

КОВТУНЕНКО Михайло, лікар, засуджений 8.2.1977 р. в Києві на півтора року ув'язнення за те, що відмовився робити доноси на письменника Миколу Руденка.

КОГУТАНИЧ Онуфрій, баптист-п'ятидесятник, карасться за свої релігійні переконання в концтаборі, ІВ 301/59.

КОЖАН Іван, учасник визвольної боротьби (ОУН-УПА), засуджений на 20 років позбавлення волі.

КОНДРАТЮК Тимофій, баптист-п'ятидесятник, карасться в концтаборі у Вінницькій області, ІВ 301/59.

КОЛОПАЧ Роман С., нар. 12.11.1954 р. на Львівщині, закінчив середню школу, засуджений 19.2.1973 р. Львівським обласним судом за те, що в с. Стебник на Львівщині разом з юнаком Старосольським вивісили синьо-жовтий прапор. Карасться в Пермському концтаборі ч. 35.

КОЛСНИЧЕНКО Михайло, нар. 1944 р., засуджений за приналежність до ЄХБ (Євангельські Християни-Баптисти), карасться в концтаборі.

КОРОБАНЬ Андрій, нар. 1930 р. в м. Василькові на Київщині, закінчив Київський педінститут, написав велику працю „До питання про національну незалежність України” та ряд інших праць. За це був засуджений 31.5.1970 р. Київським обласним судом на 6 років ув'язнення і 4 роки заслання. Перебував на засланні в Томській області.

КОСТІВ Микола, нар. 1915 р., учасник визвольної боротьби (ОУН-УПА), засуджений 1945 р. в Івано-Франківському на кару смерті, замінену на 20 років концтаборів. В 1952 р. його вдруге засудили на 25 років ув'язнення. Довгі роки карався в мордовських концтаборах.

КОЦ Микола, нар. 1930 р. в м. Любомиль на Волині, закінчив Київський університет, викладач Сільськогосподарського Інституту на Тернопільщині. Заарештований наприкінці 1967 р. за розповсюдження підпільних листівок і засуджений 1968 р. в Тернополі на 7 років ув'язнення і 5 років заслання. Перебуває на засланні в Томській області.

КОЧУБЕИ Іван, працював інспектором у колгоспі „Дружба” в Закарпатській області, заарештований за читання літератури Української Католицької Церкви і засуджений на 5 років ув'язнення. Перебував в Пермському концтаборі ч. 37.

КРАВЕЦЬ Андрій, засуджений на 5 років позбавлення волі. Перебуває на засланні в Томській області.

КРАСІВСЬКИЙ Зіновій, нар. 1930 р. в м. Моршин на Львівщині, закінчив Львівський університет, літератор, батько двох синів. Уперше заарештований і засуджений у 1947 р. на довголітнє позбавлення волі під закидом участі в УПА. На засланні став інвалідом другої групи, а тому мав змогу повернутися в Україну. Вдруге заарештований у березні 1967 року і засуджений 1968 р. в Івано-Франківському

на 12 років каторги і 5 років заслання. Обвинувачували його за приналежність до організації Український Національний Фронт (УНФ), яка вважала себе послідовником ОУН і видавала підпільний журнал „Воля і Батьківщина”.

КРЕЦЬКИЙ Григорій І., нар. 1929 р. в Кіцманському р-ні в Чернівецькій області, учасник визвольної боротьби (ОУН-УПА). Засуджений у березні 1977 р. Чернівецьким обласним судом на 10 років ув'язнення.

КРИВНИ Іван, ісеї Української Греко-Католицької Церкви, вперше був репресований у 1946 р. Вдруге в 1965 р. за свої релігійні переконання. Повторно арештований і засуджений 1974 р. у Львові на 4 роки ув'язнення. Обвинувачували його за підпільне друкування та поширювання релігійної літератури УКЦ.

КРИШТАЛОВИЧ Петро, юнак, заарештований 1974 р. у Львові і засуджений за поширювання підпільної літератури.

КРИШТАЛЬ Павло, нар. 1922 р. в с. Грузятині на Волині, учасник визвольного руху (ОУН-УПА), засуджений у липні 1972 р. в Луцьку на 17 років позбавлення волі.

КРОЛЬ Петро, родом із с. Старограду Львівської області, учасник визвольного руху (ОУН-УПА), засуджений на довгий термін ув'язнення. В 1967 р. в тюрмі Кроля вдруге засудили на доголітис ув'язнення.

КУКАВКА Михайло, посаджений до психіатричної тюрми в 1976 р. за націоналістичні переконання.

КУЛИК Микола, родом із Криму, засуджений у липні 1972 р. в Симферополі на 15 років позбавлення волі. Обвинувачували його за збройні виступи проти большевиків під час Другої світової війни.

КУХАРУК Олекса М., нар. 1923 р. в с. Сарнівці на Волині, учасник визвольного руху (ОУН-УПА), засуджений у січні 1973 р. Волинським обласним судом на 15 років ув'язнення.

КУШНІРЮК Василь Т., родом з Кіцманського району Чернівецької області, учасник визвольної боротьби (ОУН-УПА). Викритий і засуджений у березні 1977 р. Чернівецьким обласним судом на 15 років ув'язнення. В тому самому процесі засуджено на кару смерті Гуля Івана, члена ОУН від 1935 р.

ЛЕВКОВИЧ Богдан, з Моршина на Львівщині, засуджений у 1974 р. за поширювання самвидавної літератури. Карасться в тюрмі.

ЛЕСІВ, з Івано-Франківщини, заарештований в 1976 р. Дальших вісток про нього немає.

ЛИТВИНЕНКО Олександр, нар. 1940 р., засуджений на 5 років ув'язнення, перебуває в Пермському таборі ч. 35.

ЛИСОВИЙ Василь, нар. 17.5.1937 р., науковий співробітник Інституту Філософії АН УРСР, викладач Київського університету, батько двох дітей, заарештований за протести проти репресій в Укра-

їні 6.7.1972 р. і засуджений в грудні 1973 р. в Києві на 7 років ув'язнення і 3 роки заслання. Карасться в Пермському концтаборі ч. 36.

ЛЕВШИН Юрій в 1968 р. засуджений на 12 років ув'язнення. Перебуває в Пермському таборі ч. 37.

ЛУЦИК Михайло, нар. 1932 р., в 1965 р. засуджений на 15 років ув'язнення. Карасться в Пермському концтаборі ч. 36.

ЛУЦЬКИЙ Михайло, священник підпільної УКЦ на Дрогобиччині, 30.1.1975 р. ранком під час Богослуження був заарештований агентами КГБ і по дорозі забитий.

ЛУЧКІВ Іван, священник, нар. 1934 р., 12.2.1975 р. схоплений агентами КГБ в с. Верхньодорожжє на Львівщині і повішений. Міліція відмовилася досліджувати справу вбивства.

ЛУЦ Константин, нар. 1908 р., учасник визвольної боротьби (ОУН-УПА), засуджений в 1969 р. на 15 років каторги, в 1977 р. загинув в Пермському концтаборі ч. 35.

(Продовження буде)

КОМУНІСТИЧНО-ВАТИКАНСЬКИЙ ДІАЛОГ

Генеральний секретар італійської комуністичної партії Енріко Берлінгуер старається нав'язати тісніші зв'язки з Римо-Католицькою Церквою, до якої належить понад 90% італійців. У примирливому тоні написаному до італійського єпископа відкритому листі комуністичний лідер провокує безпрецедентний діалог з Церквою, запевняючи, що його партія не лише респектує релігію, але в зв'язках з нею вбачає стимул для побудови справжнього соціалістичного суспільства. Критикуючи нетолерантне відношення до релігії в Східній Європі, Берлінгуер допускається найбільшої „сресі”, мовляв, марксизм є не „ідеологічною вірою”, а аналітичною методою, і його партія є „світською та демократичною” і, як така, не є теїстичною, атеїстичною чи антиатеїстичною.

Італійські комуністичні лідери в минулому виявляли пошану до Церкви, але ніколи в такій мірі, як Берлінгуер. Його відкритий лист заохочує єпископа Люїджі Беттазі до діалогу.

Після минулорічних виборів, в яких комуністи захопили в свої руки владу в 2.778 містах і селах, єпископ Беттазі написав відкритого листа до генерального секретаря компартії, запитуючи його, чи місцеві комуністичні уряди гарантуватимуть повний респект до релігії. Берлінгуер у своєму довжелезному листі, адресованому до „пана Єпископа”, відповів на цей запит ствердливо. При цьому Берлінгуер цитує енцикліку папи Івана XXIII, що „порозуміння поміж віруючими і тими, що не вірують, може бути нагодою для розкриття істини”. Берлінгуер, який критикував Москву за інвазію в Чехословаччині і відсутність політичної свободи, також піддавав критиці уряди Східного Блоку за дискримінацію віруючих. „Релігійна свідомість, — пи-

В. Гут Кульчицький

НА ЩО НАМ НАДІЯТИСЬ

„На всякий випадок, на що можна надіятися, то це радше на деякі ступневі зміни (на краще — ВГК) у відносинах між Заходом і Сходом, що можуть бути корисними й для нас. На війну нам не надіятися. Ні Америка, ні Советський Союз, ніхто інший її не почнуть. Очевидно і не нам її починати, хоч деякі круги запевняють про її неминучість”. — Ось так кінчається стаття представника тієї групи в українському еміграційному суспільстві, що, виробивши задалегідь погляди, нагинає до них дійсність, що, маючи претенсії репрезентувати інтелектуальне в українському еміграційному суспільстві, позбавлене найістотнішої прикмети інтелектуала, — відкритої думки, що підходить до аналізу проблем без упередження і бере до уваги всі наявні факти.

Якщо б автор цитованих вище висновків підійшов до своїх роздумувань над договором САЛТ — II власне з отаким інтелектуальним

сав він, — може бути спонукою для віруючих створити суспільність в соціалістичному сенсі”.

Комуністичний лідер має на меті дві цілі: розпочати безпосередній ідеологічний діалог з церковною ієрархією і представити в очах середньої класи італійців свою партію як оборонницю їхніх інтересів, щоб добитися ще більших успіхів у наступних виборах.

Відкритий лист Берлінгуера був для римської церковної ієрархії несподіванкою. Віддзеркалюючи погляди консервативних елементів в Італійській Церкві, флорентійський кардинал Бенеллі заперечив усі аргументи Берлінгуера: „Християнські і католицькі принципи не є і ніколи не будуть у згоді з марксистськими принципами. Заперечувати цю засаду, значить не знати християнської доктрини, не знати як слід марксизму...”

У ватиканському напівофіційозі „L'Osservatore Romano” в апробованій папою Павлом редакційній статті заявляється, що пропозиція Берлінгуера потребує „виснаження на доктринальному рівні і заповнення на практичному рівні”.

Ватикан також звертається на ім'я до комуністичного лідера, визнаючи його впливи й силу і навіть натякаючи, що погодження в певних питаннях можливе.

Двері Церкви відкриті, і діалог з комуністами почався.

наставленнями, може і його висновки виглядали б інакше. Він же ж бо не міг би поминути повною мовчанкою найважливішого факту нинішньої політичної дійсності в світі — московських „подвизань” на африканському континенті. Не поминувши ж Африки, він не тільки висновки міг мати інші, але й в тексті, правдоподібно, не твердив би, що „Європа почуватється безпечною” і що „володарі Кремлю настільки розумні, що... намагаються спроквола переконати Захід, що вони 'гуд гайс', яким можна довіряти...”, що вони закинули ідею завладіти світом і готові на співпрацю без задніх думок підминувати Захід”.

Затривоження в Англії

На те, що Західня Європа не чуває себе дуже безпечною і що вона в своєму занепокоєнні бере під увагу не слова, а діла Москви, є багато вказівок. Одною з них може послужити факт, що впливовий ліберальний англійський тижневик „Манчестер Гардіан” у числі з 29 січня вмістив аж три статті на тему теперішньої рухливості Москви. В одній із них п.н. „Чи Етіопія буде Анголею Картера?” синдикований колумніст Віктор Зорза лементує: — „Анголя була першим потягненням, яке Советський Союз зробив як частину свого нового пляну для Африки. Етіопія є другим таким потягненням. Де буде третє? Ми не знаємо, але можемо бути певні, що коли Советський Союз не буде стримано раз і назавжди на цьому його шляху, то буде третє таке потягнення, а тоді четверте і багато більше після того”.

У другій статті п.н. „Змінена роля советської фльоти” Дейвід Фергол стурбовано доказує, що хоч „советська фльота має ще багато недоліків, вже саме її існування спонукує кремлівських пляновиків думати про способи і ситуації, в яких вона могла б бути корисна, — іншими словами думати в класичний імперіалістичний спосіб”. Далі автор уточнює, що в даному випадку „мається діло із взаємодією між мілітарним досвідом і політичною доктриною; перший породжує певність у другій”.

У третій же статті-репортажі п.н. „Чи росіяни обстрілюють Масава?”, ілюстрованій знім-

кою російського корабля, Майкел Велс показує практичне застосування советської фльоти у здійснюванні згаданого вище пляну. Він пише: — „Шалене зусилля оточеного етіопського війська, щоб задержати останній причілок у Масаві, єдиному глибоководному порті Етіопії над Червоним морем, тепер включає морське бомбардування і обстрілювання ракетами — очевидно, з російських кораблів — еритрейських повстанців, які контролюють три чверті міста”.

Три тижні пізніше цей же тижневик висловив свої побоювання уже формально, домагаючись у редакційному коментарі, щоб війною в Етіопії зайнялася Рада Безпеки ООН, бо „згідно з якою б то не було дефініцією тут вже існує загроза для миру” (підкр. мої — ВГК).

Настороження у Франції

Французький впливовий щоденник „Ле Монд” українцям дієспори досить відомий, бо в ньому від якогось часу появляються статті на українські теми. Вважається він ліберальним із досить сильним лівим нахилом. Він підтримував французьку ліву коаліцію, поки вона не розбилася, а її розбиття дуже оплакував. Значить, його ніяк не можна зарахувати до антикомуністичної преси. І тому поява на його сторінках настороження з приводу останніх московських потягнень в Африці набирає особливої ваги.

Найбільш промовистим виявом того наставлення можна вважати статтю п.н. „Африканський чужинецький легіон Москви”, вміщену в числі з 10 лютого ц.р. Вже на самому початку її автор ціляє у само серце нинішньої світової ситуації. Він бо каже: — „В обличчі нуклеарної зброї, яка витворила патову ситуацію у певних частинах світу, особливо в Європі, Советський Союз розвинув спроможності мілітарної інтервенції на далекі віддалі, а ті спроможності базуються на наявності нового 'чужинецького легіону', створеного з кубинських пробових частин і технічних працівників з Центральної Європи.”

У зв'язку з цими новими спроможностями, пише далі автор, „можливість обмеженого ненуклеарного конфлікту вже не виключається советським генеральним штабом.”

А яка ціль теперішніх заходів Москви в Аф-

риці? „Найбільш песимістичні західні аналітики вважають, — пише автор, — що ті заходи мають допомогти Советському Союзові бути готовим для майбутньої економічної бльокади європейського континенту. Іntenції, загально приписувані Москві західними мілітарними штабами, які полягають в тому, що Москва хотіла б задушити європейську економіку, дуже залежні від природних багатств Африки, таких, як нафта, деякі метали і навіть уран.”

Як відомо, заки Сомалія викинула советських і кубинських „дорадників”, Москва, завербувавши до того самого Фіделя Кастра, намагалася створити з усіх елементів Рогу Африки свою „соціалістичну” федерацію. Її намагання розбилися на націоналізмах поневолених народів району й імперіялізмі етіопських спільників Москви. Та Москва вагає це тільки за тимчасову поразку, на що затурбовано звертає увагу кореспонденція з Гавани, вміщена у „Ле Монд” з 14 лютого ц.р. п.н. „Чому Кастро допомагає Етіопії”. Там пишеться, що провідники Куби „очевидно не втрачають надії на здійснення пляну федерації держав на Розі Африки, яка включала б Етіопію, Сомалі, Джібуті, Огаден і Еритрею. Але це була б 'соціалістична' федерація, що означало б виєлімінування уряду Сіяд Барре, яке прийшло б у наслідок його мілітарної поразки в Огадені”.

Французам, які недавно дали свободу Джібуті і все ще є гарантами тієї свободи, — перспектива постановня такої федерації не дуже подобається. Вказує на це, між іншим, кореспонденція з Аддіс Абеби, вміщена у „Ле Монд” два дні пізніше п.н. „Червоний терор Даргу”. Вона починається так: — „Божевілля? Чи вже стало червоне безумство 'камбоджійським’?” Про цей терор пишеться тепер і в Америці і в інших країнах та тільки особа з глибоким інтересом може ставити питання, сповнені таким емоційним наснаженням.

Фронтowa атака і облога

Про що говорять наведені факти? Рішуче не про „деякі ступені зміни у відносинах між Заходом і Сходом.” І не про намагання кремлівських ватажків переконати Захід, що вони 'гуд гайс'." Якраз навпаки. Ніколи бо за шістдесят років свого існування червона Москва так виразно не показала свого імперіялістич-

ного, загарбницького обличчя. І ніколи раніше червона Москва не показувала ясніше, що фактично війна вже ведеться, що про мир можна говорити у відносному, а не абсолютному сенсі, менш-більш щось як про мир у Парижі під час Другої світової війни, коли фронт був в Африці, чи мир у Львові, коли фронт був над Волгою.

У Першій світовій війні вперше був ужитий газ як зброя, і в часі між світовими війнами багато говорилося й писалося про газову війну та її жахиття, будувалося спеціальні сховища, продукувалося протигазові маски. Та в міжчасі були малі війни, прийшла та й відійшла велика, і газу ніде й ніколи не вжито.

Починаючи від закінчення Другої світової війни таким жахиттям є нуклеарна зброя, яку вперше ужили ЗСА наприкінці тієї війни. Та, не зважаючи на існування по магазинах нуклеарної зброї, за останніх 33 роки було вже багато більших чи менших воєн і революцій, які дуже змінили політичну й ідеологічну мапу світу. Значить, як у випадку з газовою зброєю, так тепер і з нуклеарною, невжиття її не означає, що війна не є війною, що в світі панує мир.

Від непам'ятних часів два тактичні засоби стосувала людина, ведучи війни: фронтову атаку і облогу. Завданням облоги завжди було — відтяти від обложеного ворога всякі доставки харчових припасів і потрібного для оборони матеріалу, щоб у такий спосіб примусити його піддатися. Таку облогу у світовому масштабі намітив ще Ленін, висунувши, всупереч Марксові, свою теорію слабих ланок в імперіалістичному ланцюзі капіталізму. Практично почала Москва реалізувати цю концепцію щойно по Другій світовій війні, використовуючи для цього чи сама ініціюючи серію льокальних воєн і революцій.

Війна на Розі Африки є останньою з цієї серії, і одночасно починає вона новий етап, бо має два додаткові елементи. Перший елемент — стратегічна позиція. Ведеться вона в околицях найбагатшого джерела дуже важливого сирівцю — нафти, і вже є познаки, що вона викликає далеко більшу нервовість, як то робив, наприклад, В'єтнам. Другий елемент — безпосереднє заангажування у війні Москви і її са-

телітів. Це показує, що Москва поспішає із затіснюванням своєї облоги, нахабніє і готова йти на далеко більший ризик, як то робила у минулому.

А які можуть бути наслідки цієї облоги? 1. Остаточна капітуляція Заходу. Можливість мало правдоподібна, бо в чоловічих країнах Заходу ще залишилося досить бойового духа. 2. Захід, побачивши безвихідність дальшого відступу, видасть Москві ультиматум. Ще не тепер, але в недалекому майбутньому може до цього дійти. 3. Москва із своїми сателітами вплутається у довгу й затяжну війну, яка буде виснажувати її ресурси і може привести до революції. Ця можливість найбільш правдоподібна і при відповідній організації світових антімперіалістичних сил може стати дійсністю. І от на цю третю можливість нам не тільки треба надіятися, але й до неї підготовлятися.

ПРОВОКАТОР СІВАЄ ПІД ДУДКУ КАГЕБІСТІВ...

Щоб переконатися, як далеко перевершила совєтська „охранка” — КГБ царську охранку, яку все ж зобов'язували якісь закони і якась „етика”, погляньмо на подиктовану кагебістами статтю Михайла Яблонського в брехливій шматі, що має назву „Вісті з України”.

Колишній політв'язень, який на допитах в КГБ „прозрів”, пише про своїх українських спів'язнів під диктат кагебістів ось такі, наприклад, речі:

Святослав Караванський, Михайло Осадчий, Валентин Мороз, о. Василь Романюк та інші „поводять себе грубо і брутально”, „оббріхують один одного”, вони подібні до „кишенькових злодіїв, волоцюг і грабіжників”; це — „кодло батярів і спекулянтів, на яке навіть дивитися гидко, а не то що належати до їхньої спілки”. „Замість теоретиків і науковців, — випикує Яблонський, — у яких я хотів навчитися розуму, я побачив невеличку купку zdegradованих маніяків з величезними претензіями, зухвалих людоців, які втратили людську подобу і заважають жити іншим людям, збивають їх своєю провокаційною балаканиною з пантелику... Мов завзятий професійний хуліган, Караванський зчинив бійку з Осадчим і вирвав йому половину бороди...”

Про Валентина Мороза, якого навіть підешву не гідний поцілувати Яблонський, він, як слухняний кагебістський посіпака, пише: „У нього взагалі манія величчя... Інтригує, сіє ворожнечу між нами та свреями, виявляє крайній антисемітизм, провокує між нами та кримінальними конфліктами... Усіх нас, і в першу чергу українців, Валентин має ні

В. Давиденко

В ХУРТОВИНІ ПОДІЙ 60-річчя жовтневого перевороту

Сидячи у 1917 році в Цюріху, в Швейцарії, Володимир Ленін не вірив у близьку революцію в Російській імперії. Це буде років за 10-15, казав він своїм найближчим „соратникам”. А „соратники” також у близьку революції не вірили. Щобільше, їх групка з кожним місяцем танула. Ціммервальдська квітнева конференція, на якій виступив Ленін із своїми тезами і на які покладав великі надії, була для нього великим ударом. Його „вірний учень” Луначарський зовсім відійшов від нього і прсповідував свою нову теорію „богошукання”, старі товариші на чолі з Плехановим і Мартовим, що їх прозвали „меншовиками”, бо на з’їзді в Бельгії вони дістали меншість голосів, через свою пресу пустили в Леніна отруйні стріли, хоч йому й пощастило затримати в своїх руках партійний офіціоз „Іскру.”

Советські історики твердять, що в Росії було тоді понад 80.000 большевиків. Але ця цифра безбожно роздута: після розгрому царським урядом революційних організацій, большевиків залишилось яких 8.000. І то були здебільшого інтелігенти-теоретики, нездібні до бойових акцій. У Державній Думі большевиків представляв депутат Малиновський, тасмний агент царської „охрани”, і Григорій Петровський, в майбутньому „всеукраїнський староста”, безбарвна особистість, який відчитував у Державній Думі промови, написані для нього Леніним. Зв’язок Леніна з большевицьким підпіллям у Росії був майже зовсім перерваний, і про воєнні події, що відбувалися на Східньому фронті і в самій Росії, довідувався він лише з чужинецької преси.

Тим часом незадоволення проти царату на
.....
за що. Називає плебсом, соломою... Жодна людина тут не хоче навіть розмовляти з ним...”

До такої зухвалої брехні навіть кагебісти рідкоколи дописуються, щоб обкидати смердючим болотом ненависних ім чесних і безкомпромісових українських патріотів. З тавром огидного наклепника вийшов на „советську волю” провокатор Яблонський.

фронтах і в країні щораз зростало. Цар Микола сидів у „ставці”, а в Петербурзі фактично управляла країною його дружина Олександра Федорівна. За її спиною стояв „чорний дух”, монах-розстрига Григорій Распутін, якому вона безмежно довіряла. Безперечно, він мав здібності гіпнотизера і вмів спиняти кровотечу у наслідника престолу Олексія, який хворів на гемофілію. Імператриця буквально молилася на п’яницю Григорія Распутіна і виконували всі його „поради”, як керувати державою. Кожного міністра, який не плазував перед Распутіним, негайно усували. Міністерська „чехарда” деморалізувала державне правління. Серед народів Росії ширилися чутки, що царський двір просяк німецькими шпигунами.

Убивство Распутіна князем Юсуповим і лідером російських чорносотенців Пурішкевичем становища не направило, бо корупція дійшла крайніх меж. Створилась найбільш сприятлива ситуація для відродження революційних партій — соціалістів-революціонерів і соціал-демократів-большевиків для ведення розкладової роботи в дійовій армії і в країні. На пропозиції цареві зорганізувати відповідальне міністерство цар відповідав рішучим — ні!

Масові перевози військ і амуніції на фронт і поранених з фронту переобтяжували транспорт, і у великих містах гостро відчувався брак основних харчових продуктів, дарма, що на складах лежали гори збіжжя і м’ясива. Де-хто з російських істориків твердить, що антиурядові заворушення почали в Петрограді жінки у чергах за хлібом. Тим часом серед здеморалізованих військ поширилась масова дезерція: солдати „стромляли багнети в землю” і тікали ділити поміщицьку землю. Перші успіхи „главноуговариваючого” Керенського, який після зречення царя Миколи з престолу закликав війська битися до „переможного кінця”, закінчились величезними поразками. Авторитет Тимчасового Уряду, скомпанованого з російських лібералів, нестримно падав.

В Петрограді постали фактично два уряди:

Тимчасовий і Совет Робітничих і Солдатських депутатів, де більшість мали соціалісти-революціонери. Головним завданням для большевиків Ленін, який з допомогою німецького уряду повернувся через Німеччину і Швецію до Росії, ставив перебрання влади в совєтах у свої руки, поступово опановуючи совєти своїми людьми. Ленін переходив у околицях Петрограда, відмовляючись стати перед створеною Тимчасовим Урядом комісією, яка мала дослідити його аферу з переїздом через всрожу територію Німеччини в заплomboваному вагоні. Цей факт зради своєї країни совєтські історики рішуче заперечують, хоч виявлені після розгрому Німеччини в Другій світовій війні документи стверджують, що, крім сприяння уряду кайзера Вільгельма у виїзді Леніна до Росії для ведення підривної акції, большевицька партія одержувала на цю ж ціль величезні суми грошей в німецьких золотих марках.

Тим часом на Україні кипіло. По всіх великих і малих містах відбувались масові демонстрації під національними прапорами. Дівчата і жінки демонстрували в національних строях, чоловіки виступали на конях у козацьких одягах. Тимчасовий Уряд до українських аспірацій ставився негативно. Керенський кілька днів відмовлявся навіть прийняти для переговорів вислану з Києва на чолі з Винниченком українську делегацію. I-ий, II-ий і III-ий універсали ЦРади проголошували автономію України, хоч більшість учасників військових з'їздів у Києві вимагали самостійності. Українські соціалісти непохитно вірили в „міжнародню солідарність соціалістів” і не хотіли з ними поривати. Большевики набирали щораз більшої сили, приваблюючи і розбещуючи народ безкомпромисовими гаслами „Вся земля селянам, всі фабрики робітникам!” — „Грабуй награване!” Влада ЦРади, як іронізували її критики, поширювався лише від Києва до Дарниці. 4-ий універсал, що проголошував самостійність України, все ж давав підстави для різного роду коментарів не в його користь.

Деякі наші історики, ідеалізуючи ЦРаду, замовчують той кардинальний момент, що значна частина її членів була одвертими ворогами української самостійності і що членами її не мали права бути духовні особи. Таким чином переважаюча більшість віруючих людей

відмовлялася визнати ЦРаду як народній парламент. Голос Міхновського і його прихильників тону в галасливому хорі соціалістів-большевізантів, які вимагали „протягнути руку приязни” большевикам, розв'язати військо і створити натомість територіальну міліцію.

В 1918 р. після Берестейського миру німці окупували Україну, але німецьке командування ставилося до ЦРади з недовір'ям, вважаючи її занадто лівою. І тому до створених соціалістами мітів належить твердження, що гетьман Скоропадський, який прийшов до влади, „сидів на німецьких багнетах”. Заможніші верстви селянства і значна частина інтелігенції його підтримували. До мітів належить такж твердження, нібито протигетьманський переворот учинено в реакції на проголошення гетьманом „грамоти” про возз'єднання з Росією. Переговори з большевиками у цій справі провадили українські соціалісти задсво перед проголошенням тієї „грамоти” і самі большевики брали активну участь в перевороті. Це рішення прийняв гетьман після того, як всі українські соціалістичні партії, представників яких запрошував гетьман до участі в уряді, збойкотували його, як „царського генерала”. Так звані „каральні загони”, що переводили по селах езекуції над селянами, які експропріювали поміщицькі землі, діяли всупереч волі гетьмана і, виступаючи від імени гетьманського уряду, компромітували його. Об'єктивний історик мусить ствердити, що 8-місячний період гетьманської влади був насправді державотворчим періодом, коли приєднано до України Крим, організовано Чорноморську флоту, створено Академію Мистецтв і Академію Наук, понад 80 гімназій. Коли після економічної руйни бурхливо розвивалось господарство країни і ціни на продукти зійшли на рівень передвоєнного часу. В Україні запанували лад і порядок. Гетьман Скоропадський персоніфікував собою владу, але в останньому її періоді, бойкотована „революційною демократією”, фактично опинилася в руках єдинонеділимців, колишніх царських чиновників.

Відступаючи в часі назад, треба згадати ще про міт так званої Жовтневої революції, власне перевороту. Здобуття большевиками в Петрограді Зимового палацу, де засідали члени Тимчасового Уряду, яке так мальовничо пред-

ставляють совєтські історіографи, живі свідки цієї події рішуче заперечують. Ніяких боїв при цьому не було, бо в Зимовому палаці стаціонували лише група юнкерів і жіночий батальйон Бочкарьової, які після переговорів скапітулювали. А міністри слухняно пішли до тюремних камер Петропавлівської фортеці. Однак про „героїчний штурм” цієї „твердині контрреволюції” написано в ССРСР сотні книжок і накручено десятки фільмів. Сам Ленін признався, що в тих днях „влада валялась на землі”, і тільки треба було комусь її підняти.

„Національна політика” Леніна, до якої, на жаль, апелюють і деякі „дисиденти”-українці, була фальшивою і підступною грою. Визнавши незалежність України, ленінський уряд після відходу німців з України, коли в Німеччині вибухла революція, зформував на північному її кордоні „українські” дивізії на чолі з українцями-ренегатами, створив у Харкові „справжній український робітничо-селянський уряд” з переважаючою більшістю москалів та жидів і — проголосив війну проти Української Народньої Республіки. На чолі збройних сил України став Симон Петлюра, який, обійнявши цей найвищий пост, виступив з партії соціалістично-революціонерів, щоб не зв'язувати себе з будь-якою партією. Однак, період, коли можна було створити сильну збройну силу, був згайнований. Хребтом українського війська залишалися київські і галицькі січові стрільці, бо значна частина військових з'єднань, підточувана большевицькою пропагандою, розбігалась або переходила на сторону большевиків. До того ж натискав новий фронт — денікінський.

Тоді Україна являла собою арену, на якій поміж регулярними фронтами гарцювали численні отамани — чесні українські патріоти з своїми загонами, авантюристи і навіть бандити, що прикривались назвою патріотів. У степових районах України, збиваючи куряву, носилися тачанки „батька” Нестора Махна, що під чорним прапором анархії вирішив „бити білих, поки почервоніють, а червоних, поки побіліють.” Наша історична наука недоцінює цього масового народного, хоч і деструктивного, руху, в якому чути було відгомін запорізьких походів. Махна називають антисемітом, замовчуючи, що членом його штабу і ідеологом був жид Волін, який на еміграції, в Парижі, зрадагував

його спогади. Щоб зберегти маневровість, Махно не переводив мобілізації в опанованих ним районах, хоч міг би довести чисельність своєї „армії” до ста тисяч одчайдухів.

Після того, як Петлюра, відступивши Галичину Польщі, уклав з поляками військовий пакт і відбув з ними похід на Київ, популярність його, особливо на західних землях, упала. Уряд УНР перенісся до Варшави, а Петлюра, щоб мати вільні руки, виїхав до Парижу, де в 1926 році упав жертвою підсланого Москвою большевицького агента Шварцбарда, який нібито мстився за жидівські погрози, що їх Головний Отаман завжди поборював. Під тиском світової жидівської опінії убивцю Петлюри оправдано, а його вдові присуджено як „компенсату”... один франк.

Симон Петлюра, хоч не мав військової освіти, проявив був не абиякі здібності полководця, і ім'я „петлюровець” стало синонімом самостійника, як тепер ім'я Степана Бандери. Він проявив напрочуд тверду силу волі і непохитність у своїх політичних переконаннях. І тоді, як деякі провідні політичні діячі, залишивши напризволяще рештки вояків УНР, що з останніх сил стримували большевицьку навалу, виїхали на еміграцію, вистояв на своєму посту до останку. Винниченко, Грушевський і інші нічого не виторгували у большевиків, не „обдурили” їх, що мають в обдурюванні найбільший досвід, а Петлюра, змінивши меч каперо, аж до смерті писав блискучі статті, підтримуючи на душі всіх тих, хто залишився вірний ідеї Вільної України. Петлюра ніколи не провадив з большевиками „таємної дипломатії”, не зустрічався потаємці, як Винниченко з Мануїльським та Раковським, і ім'я його завжди яснїтиме на сторінках історії України. З його загибеллю закінчився черговий етап боротьби України за незалежність.

ЗАГОВОРИЛИ ОДВЕРТО

У місяці лютому в Франкфурті над Майном, в Зах. Німеччині, відбувся з'їзд Ради Національно-Трудового Союзу (НТС). Випущене після цього з'їзду звернення має промовистий заголовок: „Про узгіднення зусиль в боротьбі за визволення і збереження Росії.”

Про „народи Росії”, про які так багато писав НТС, навіть про плебісцит після повалення совєтської

Степан Женецький

КОМУНІСТИ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Як подали світова преса, телевізія і радіо, між двома комуністичними державами, В'єтнамом і Камбоджею, ведуться завзяті прикордонні бої, які треба вважати справжньою, хоч формально не виповідженою, війною.

І хоч ця війна, здавалося б, не має особливого значення у світі, вона привернула велику увагу західних політичних коментаторів. Для Америки, Європи і навіть Африки не має значення, чи В'єтнам відбере менший чи більший кусень камбоджанської території, навіть якщо одна з тих країн окупує другу. В'єтнам і Камбоджа лежать далеко від цих континентів, і жадна з них не є важливою в політичному чи торговельному світі.

Проте, ця війна є дуже важливою для Заходу в іншому значенні: це ж дві комуністичні держави провадять завзяту взаємну боротьбу, в якій беруть участь цілі дивізії.

Історія непорозумінь між комуністичними державами, яких комуністи не змогли полагодити між собою, почалася в 1948 р., коли Югославія відмовила послуху Москві. За цей непослух Москва прогнала Югославію з інтернаціональної комуністичної організації — Комінформу. Москва була послала навіть свої війська на кордони Югославії. З того часу Югославія стала терновою колючкою в оці Москви. Було багато спроб замиритися, але без успіху. По сьогоднішній день Югославія є завзятим оборонцем доктрини, згідно з якою всі комуністи у світі можуть прямувати до комунізму „окремими дорогами”.

Найбільший клопіт у комуністичному світі спричинив розрив між Советським Союзом і комуністичним Китаєм. Багато разів велися завзяті сутички на різних відтинках 5.000-милевого советсько-китайського кордону. Про них обидві сторони мовчали. Тільки одна значна битва набрала світового розголосу — кривавий

влади, що його обіцяв свого часу НТС, немає жадної згадки: „збереження Росії”, отже „єдиної і неділимої” — і все.

НТС викинув усі карти на стіл.

зудар над рікою Уссурі 2-го березня 1966 року. В цій битві брали участь великі військові з'єднання і по обох сторонах були значні жертви в людях. Проте, дипломатичні відносини між СССР і Китаєм не були зірвані, хоч амбасадори були відкликані з обох столиць, коли китайці побили советських дипломатів під час протисоветської демонстрації в Пекіні. Повернулися советські амбасадори до Пекіну аж у 1970 році.

Напружені відносини між Советським Союзом і комуністичним Китаєм існують увесь час від 1960 року по сьогоднішній день. Москва тримає два мільйони свого війська на китайських кордонах. Проте, між СССР і червоним Китаєм ніколи не було справжньої війни.

Про бої між в'єтнамцями і камбоджанцями найперше повідомили втікачі з тамошніх воєнних теренів ще в серпні 1977 року. Згідно з цими повідомленнями, сутички проходили там уже від травня минулого року. Ніхто на Заході не знає, про що там властиво йдеться. Більшість боїв проходили на тій частині території Камбоджі, якою Північний В'єтнам користувався під час війни проти американських військ на півдні. Згідно з повідомленнями, в'єтнамці зайняли ту частину території Камбоджі, яка зветься „Палужий Дзьоб”, що її свого часу були окупували американці.

Головний політичний дорадник Картера, Збігнев Бжезінський назвав цю в'єтнамсько-камбоджанську війну „пробною війною” між Советським Союзом і комуністичним Китаєм, бо В'єтнам одержує зброю від москалів, а Камбоджа — від китайців. Москва на таке ствердження Бжезінського гостро зареагувала, заявивши, що війна між В'єтнамом і Камбоджею не ведеться за її намовою, а що її спровокував Китай. Проте досі немає жадного наявного доказу, щоб Советський Союз чи Китай спричинили бої між своїми підопічними в Південно-Східній Азії. Натомість є інформації, що китайці намагаються вплинути на в'єтнамців і камбоджанців, щоб вони перестали воювати. Немає жадних відомостей, чи Москва впливає

на в'єтнамців, щоб припинили агресію на Камбоджу.

З історії відомо, що народи Камбоджі і В'єтнаму є давніми ворогами і часто між собою воювали. В'єтнамці аж до 19 стор. постійно захоплювали частини території Камбоджі, поки Франція не зайняла всю ту територію.

Та не зважаючи на те, чи ця війна є московсько-китайською ривалізацією на цьому терені Азії, чи колотнечею двох сусідніх народів — важливим залишається факт, що ця війна провадиться між двома комуністичними державами. А це в свою чергу означає, що „монолітна” єдність комуністів, як про це хваляться комуністичні теоретики, тріскає. Ця війна свідчить також про те, що комуністична ідеологія неспроможна розв'язувати міжнародні спори, як не були спроможні розв'язати їх і інші ідеології на протязі довгих століть.

У початках християнства здавалося, що християнські держави ніколи не будуть воювати між собою. Та ці сподівання не справдилися. Християнські держави часто провадили війни між собою, коли виникали між ними національні спори. Пізніше бували війни між католиками і протестантами. Але часто бували і такі війни, коли католики йшли разом з протестантами проти католиків, а протестанти з католиками проти протестантів.

Спори між комуністичними державами, а зокрема війна між двома комуністичними державами, В'єтнамом і Камбоджею, наявно свідчать про неістотність комуністичного клича: „Пролетарі всіх країн, єднайтеся!” Добро нації є найвищою цінністю, і його не можуть заступити жадні ідеології. Війна між В'єтнамом і Камбоджею — незаперечна ознака розкладу комуністичної ідеології.

А ідея нації є і залишиться вічною.

ФЕДІР ДОСТОЄВСЬКИЙ ПРО РОСІЯН

Світової слави російський письменник Федір Достоевський у „Щоденнику письменника” так пише про нахил росіян до брехні:

„Чому у нас всі брешуть, всі до єдиного? ... Я на правду в цій поголовності нашої брехні тепер переконаний ... Ми, росіяни, насамперед боїмося істини ... В Росії істина майже завжди має характер

цілком фантастичний. Справді, люди зробили, на решті, те, що набреше й перебреше розум людський їм уже далеко зрозуміліше, як істина ... Друге, на що наша загальна російська брехня натякає, це те, що ми всі соромимося самих себе ... Все це з найпознішого внутрішнього переконання, що власне обличчя у кожного росіянина — обов'язково нікчемне і комічне до ссрому ... Росіянин навіть якби й схилився перед генієм, навіть і без аналізу все таки нізащо й ніколи не визнає себе за дурнішого від цього генія, перед яким зараз схилився, чи то буде розевропейський. „Ну, Гете, ну, Лібих, ну, Бісмарк, ну, припустімо ... а все таки і я теж ...”

НЕВДАЛА СПРОБА КГБ

У світовій пресі широко описана спроба кагебістів завербувати в Тбілісі, як свого співробітника п. Константина Варварова, що займає пост заступника постійного представника ЗСА в ЮНЕСКО. Спроба КГБ ганебно провалилась.

Тепер КГБ шукає способів скомпромітувати п. Варварова, як нібито колишнього учасника створеної німцями „національної військової формації”, а також втягнути в цю ганебну аферу його старенького батька о. Василя, протоієрея Української Автокефальної Православної Церкви, який проживає в Рівному на Волині. Для „дослідження” цієї понад тридцятилітньої давности справи з Москви вислано до Рівного спеціальних кореспондентів „Известий”.

У своїй статті, вміщеній у цьому советському офіційно, кореспонденти твердять, що УАПЦ свого часу коляборувала з німецькою окупаційною владою, хоч створена була УАПЦ в 1921 році, коли німці вже забралися з України. Западливі кореспонденти сягають ще далі в минуле: пишуть про участь УАПЦ, а зокрема протоієрея Варварова, в українському визвольному русі 1919-20 років, про його антисоветські проповіді.

Московські „Известия” зв'язують родину Варварових з протоієреєм українського православного собору в м. Аделаїді в Австралії П. Грушецьким, який нібито утримує зв'язки з цим „контрреволюційним кодлом”.

Не мавши можливості завербувати чи арештувати п. Варварова в Тбілісі, КГБ цькує його батька і всю його родину, стягаючи „свідків”, які своїми „зізнаннями” обливають болотом цих чесних українських людей.

ПОДОБАЄТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ?
ПЕРЕПЛАТИТЬ ЙОГО ВАШИМ
БЛИЗЬКИМ

Л. Рихтицький

НАУКА БЕРЕСТЕЙСЬКОГО МИРУ

Серце рветься з болю кожному українцеві, читаючи поживклі сторінки історії наших Визвольних Змагань. Скільки блискучих, райдужних хвилин національного піднесення, ось як день проголошення самостійности України Четвертим Універсалом Центральної Ради в Києві, день Листопадового Зриву 1 листопада у Львові, день проголошення Соборности України 22 січня 1919 року і багато інших подій, що ними ожила наша нація. А, з другого боку, скільки помилок, невдач і непорозумінь, які можна було легко оминати, якби продумано наперед, у світлі історичного досвіду і здорового розуму.

Одним з історичних документів того великого часу, який відбиває собою героїку і трагедію тодішньої молоді української держави, є Берестейський мир, підписаний між Україною і Центральними Державами, тобто Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною 9 лютого 1918 року. Так, як сам документ став першим міжнародним доказом існування України від часу договору гетьмана Мазепи з шведським королем Карлом XII і тим самим чи не наріжним каменем нашої відродженої, самостійної державности, так самий день його підписання, 9 лютого, є одночасно днем трагедії нашої столиці, Києва, захопленого бандами Муравйова. Не диво, що українська національна душа до сьогодні ще потрясена такими верхами і низами нашого недавнього минулого, і не диво, що у нас ще й досі йде палка полеміка на тему наших успіхів і невдач того періоду нашої державности.

Наші історики, згідно з дійсними фактами того часу, представляють Берестейський мир, як обопільну потребу так українського його партнера, як і чотирьох виснажених довгою війною Центральних Держав. Україна потребувала миру, щоб відбудувати своє знищене війною господарство, щоб будувати своє нове, самостійне життя. Центральні Держави потребували миру, щоб зліквідувати Східній фронт і кинути свої війська на Західній для рішучого удару по державах Антанти.

Не дивно, що промотором Берестейського ми-

ру була Німеччина. Але коли глянути на ситуацію з перспективи шістдесяти років, треба прийти до логічного висновку: якби Україна мала свою сильну армію, потребувала б вона Берестейського миру із його вислідами, що, внаслідок німецької захланности та політичної групоти, став початком фактичної окупації України німецькими та австрійськими військами? Якби Україна мала свою сильну армію, чи був би Муравйов колинебудь дійшов до Києва? Він ніколи не дійшов би навіть до Крут чи взагалі до кордонів України. Ось так стара правда виходить наверх: єдиним дійсним законом у світі є сила, і то не сила паперових тигрів, але така сила узброєного і свідомого своїх обов'язків воєнка. Китайський комуніст Мао Тсе-тунг сказав: вся потуга починається на кінці рушничної цівки.

Треба подивляти поставу української мирової делегації в Бересті, складеної із Голубовича, Левитського, Любинського та Севрюка, яка, хоч була свідомо, що російські большевицькі війська наближаються до столиці України, стояла твердо на своїх позиціях і, як писав австрійський представник граф Чернін у своєму щоденнику під датою 21 січня 1918 року, „українці не ведуть більше переговорів, вони диктують”. Це було за три дні перед проголошенням Четвертого Універсалу. Цим українська делегація показала, що вона доросла до свого завдання. На жаль, ні за нею, ні за українським урядом не стояла потужна армія, і тому треба було просити німців допомогти прогнати большевиків з України. „Cuius regio-eius religio” — каже мудре римське прислів'я. Ці події поклали тавро на всій нашій дальшій історії з гетьманським переворотом включно, і все це тільки ще більше послабило Україну.

Треба тут відмітити поставу російської делегації в Бересті, зокрема, коли на місце її голови, Йоффе, приїхав Троцький. Вже тоді виявилось виразно, що революція нічого не змінила в наставленні російської політики щодо України. Але большевики потребували теж миру з Німеччиною і в рамках переговорів мусіли зобов'язатися укласти мир з Україною, визна-

ши перед цілим світом суверенність Української держави. Большевики цей мировий договір односторонньо зламали, визнавши силу, як єдиний елемент дійсної закордонної політики. Вони цю силу зуміли створити.

Хоч Берестейський мир був документом величезного значення для України, він не повинен стати нашим дороговказом. В умовинах тодішнього часу пороблено помилки, яких не тільки слід нам оминати, але які і згадувати важко. В цьому трактаті Україна зрелась Криму, мовляв, замешкують його не-українці, і зрелась Галичини та Буковини в користь Австро-Угорщини, яка мала з цих земель створити коронний край з окремими правами. Історія виявила, що західні українські землі є надто великим плюсом для цілоти української справи, щоб їх так легко позбуватися, а Крим є необхідним тереном української ваги на Чорному морі.

Однак у міжнародньому розумінні Берестейський мир дав знати цілому світові, що на малі Європи наново постала українська держава. Не дожив цих хвилин наш великий Шевченко, хоч його полум'яне слово стало найбільшим будителем нашого народу, але й не пізнав би Шевченко нашого народу. Покірний український кріпак зник з лица землі. На його місці появилсь український борець, що, раз узявши зброю до рук, вже її не склав.

Треба нам усвідомити, вже не у снах і фантазіях, що незабаром історія поставить нас знов перед великим іспитом. Знов прийдеться укладати договори з іншими державами, і думати цими категоріями треба вже тепер. Увесь наш народ мусить вчитися думати по-державницькому, тобто готувати себе до факту, що питання нашої самостійної державности це вже тільки питання часу. А час — хто його знає, це може бути завтра, може бути через рік-два. Тому ми мусимо вже тепер усвідомити нашу силу, як нарід, усвідомити, що першим нашим завданням буде побудова великої і сильної армії, і не будемо повторювати помилок минулого.

Цілком зрозуміло, що невдачі наших змагань, втрата батьківщини та сильний ворог на наших землях викликали у багатьох із нас зневіру в наших зусиллях і в наше майбутнє. Та пригадаймо старе і розумне народне при-

слів'я: перед кожним ранком — ніч. Зневіра не дасть нам нічого, зате віра у нашу національну силу дасть нам повністю змогу діждатися цього ранку і стати твердою ногою на нашій землі, диктуючи умови миру нашим сусідам не з позицій слабости, як це довелось робити в час підписання Берестейського трактату, а з позицій сили великого народу. Ми це вже доказали в історії, і нам треба це повторити у слушний час нашим спільним національним зусиллям, базованим на твердій вірі в наше світле національне майбутнє і у велику місію України в Європі взагалі, а на її сході зокрема.

ЗАСТРАШЛИВА ПРОБЛЕМА

Всупереч загальній opinii суддів і присяжних, які вірять, що злочинці є жертвою несприятливого оточення, і тому неспівмірно легко карають злочинців або й просто зі судової залі випускають їх на вулицю, де вони знову грабують і вбивають мирних громадян, щораз голосніше лунають голоси американських правників, які вимагають загострити покарання кримінальників і неповнолітніх порушників закону.

Д-р Стантон Е. Саменов, який провів останніх сім років досліджуючи кримінальників у Ст. Елізабет шпиталі у Вашингтоні, заявив: „Злочинці здебільшого поповнюють злочин тому, що вони опановані бажанням порушувати закони”.

Переведені урядом дослідження 255 убивців, гвалтівників, грабіжників і злодіїв стверджують, що:

— Злочинці часто дуже вміло симулюють божевілля, щоб уникнути належної їм кари і не потрапити до тюрми.

— Система реабілітації в багатьох випадках не має успіху: набувані злочинцями в тюрмах кваліфікації не гарантують, що вони після виходу з тюрми не поповнять знову кадри злочинних елементів.

— Всупереч загальній opinii наркотики не є головною причиною злочинів.

— Злочинці на слідствах і судах шантажують і загрожують смертю суддям та їхнім родичам за винесення суворих вироків. Слабохарактерні судді часто піддаються застрашуванню з боку злочинців.

Д-р Саменов твердить, що судді в багатьох випадках замість судити злочинців на підставі законів, щоб звільнити їх від належної кари, дошуковують причини злочинів передусім у безробітті, расизмі, соціальной деправації. Такий підхід до боротьби із злочинністю лише поглиблює її і поширює.

Щораз зростаюча злочинність, очевидно, змусть кінець-кінцем американське судочинство зайняти гостру поставу супроти цієї застрашливої проблеми.

Михайло Кушнір

ДОСЛІДЖУВАННЯ І НАВЧАННЯ

(Закінчення)

Дві теорії науки й освіти та їх психологічне значення

Виявлення зв'язку поміж поглядами на науку й освітою та структурою суспільно-культурного життя не виявляє ще всього. Противенство обох станів має свої джерела в засадничій двоїстості духовних потреб людини. Прагнемо в наших діях досягти тривкі й об'єктивні висліди. Наші думки й наші мрії, наше відчуття і наше змагання, все те, що доконується в нас і є важливе для нас, що становить внутрішній процес нашого особового життя, видається нам незавершеною дійсністю, якщо вона не здобуде якусь предметну санкцію. Але в нас є теж інше прагнення. Не завжди шукаємо наполегливого об'єктивного potwierдження. Нам залежить на поглиблюванні себе, і віримо, що в цьому зусиллі не сходимо на бездоріжжя. Прагнемо трактувати дійсність не як інстанцію, але як знаряд власного дозрівання.

Це противенство, яке виникає між нахилом віддатися світові і нахилом обняти світ собою, противенство, аналізоване щораз докладніше психологією, висказується в різному розумінні науки й освіти. Коли переважає перший з цих нахилів, починаємо окреслювати інтелектуальні процеси речевими категоріями, розуміючи досліджування, навчання і вивчення як службу знанню, що вірно віддзеркалює дійсність. Коли переважає другий з цих нахилів, стаємо ближче до підметних окреслень, наголошуючи вартість цих зусиль для освіти людини. В першому випадку головний наголос кладемо на висліди, вартість яких може бути стверджена предметним способом. Ці висліди контролюють діяльність одиниці, і тільки з них вона черпає свій сенс. В другому випадку більше й самостійне значення здобуває собі сам процес шукання правди, а його висліди розуміється як важливі й цінні власні досягнення.

Оцінки обох теорій

Коли кожна з цих двох теорій досліджування і навчання має свої культурно-суспільні й ха-

рактерологічні відповідники, коли зумовлена добою і типом людини, тоді неможливий безсторонній вирок щодо вартості будь-якої з них. Впродовж сторіч змінювалася міра тієї оцінки. Тепер ми схильні бачити радше вищість другого з цих становлень, але, бажаючи зберегти справедливу безсторонність, треба признати, що на обох гранях цього противенства загрожує поразка. Небезпеки речевого розуміння науки й освіти, подібно як усякі вчорашні блуди, бачимо аж надто чітко. Важче доглянути нам, що загрожує становищу, яке голосить клич освіти. Але загрожує йому безсумнівно небезпека суб'єктивізму. Щоб визначити його межі, треба усвідомити, що образувати себе — це не значить турбуватися безпосередньо і доцільно тільки про себе. Людина образується найглибше й найтриваліше в чинностях, які досягають суспільно важливі або культурно цінні висліди. Поглиблювання і розвивання себе є неначе похідним вислідом цих діянь, що мають характер певної служби, подібно як навчальною силою можуть променювати чинності, які не були виконувані в навчальних цілях. Процес образования завмирає в двох випадках: тоді, коли людське життя втрачає характер служби вищим, що переростають одиницю, суспільним, національним ідеалам і культурним вартостям, і тоді, коли ця служба набуває прикмет невільничої і механічної адаптації. В першому випадку гине чинник напняття і вимоги, пориву й контролі. Життя одиниці стає вигідним, егоїстичним паразитизмом, сповнюється настроями і замикається в суб'єктивізмі. В другому випадку вимогам бракує особового відзвуку. Життя людини марніє в атмосфері примусу й рутини, стає функціонуванням механізму, знарядом діяння інших людей або річищем розвитку об'єктивного світу.

Так розуміючи образования, здобуваємо підставу для властивої інтерпретації тієї теорії науки й освіти, яка протиставиться речевому схопленню. Вона є слухна оскільки протестує проти виключно речевого трактування інтеле-

ктуальних процесів, оскільки вимагає глибокої й відповідальної участі цілої особовості людини в дослідженнях, вивчанні і навчанні. Але воно сходить на манівці, коли намагається розуміти цю участь виключно суб'єктивістично й егоїстично, як турботу про себе, а не як службу, що формує, образує наше чоловічество.

Тому переведена вище аналіза інтелектуальних процесів, що виказує їх зв'язки з особовістю людини, дає цінні вказівки тільки в тому випадку, коли слухним способом окреслимо образання. Саме коли, відмежовуючися від небезпеки механізації і суб'єктивізму, будемо розуміти як процес людського дозрівання в діяннях, кермованих суспільними вимогами і культурними вартостями, тоді здобудемо підставу для окреслення інтелектуальних чинностей як особотворчих змагань до неособистих цілей і уникнемо обидві небезпеки: роблення з науки й освіти поверховні й механічні явища та імпресіоністично-настрове іх трактування.

Інтерпретація образуючої ролі досліджування, навчання і вивчання, що засновується на наголошуванні моменту понадособистої служби, змушує цінити в науці правду, в освіті — людину. Правда, яку шукаємо, правда, яку формулюємо, і правда, якої вирікаємося і до якої знову змагаємо, становить ту понадодичну, понадприватну, ідеальну міру і ціль наукових дослідів. Віддаючись тій праці витривало, систематично, відповідально, виходимо неначе поза нас, переступаємо межі нашої приватної ментальності, вирікаємося милої легкуватості вигідних зформулювань, резигнуємо часто з багатьох приємностей, а деколи з жалем бачимо, як невідхильний вислід наших досліджень бурить наші власні призвичаєння і каже виректися світу, створеного нашого уявою і тугою. Однак, хоча безпосередньо не дбаємо про себе, хоча часто йдемо неначе проти себе, насправді не вирікаємося себе, тільки сходимо вглиб нас самих, знаходимо там сферу людства і стаємо дратованою хаосом людською істотою, яка шукає світла й ладу. Будуємо шляхи до дійсності, беремо участь у творенні візії свого народу, в творенні людської візії світу і в тій службі — майже забуваючи про себе — внутрішньо розростаємося. Ці обмеження і відре-

чення, що їх вимагає наукова праця, стосуються тільки нашої чисто суб'єктивної, приватної ментальності. Такі обмеження стають поглибленням.

Подібно, як наукова діяльність регулюється понадприватною ідеєю правди, так понадприватною ідеєю поглиблення людини мусить бути двигнута освіта з рівня суб'єктивних уподобань на рівень вимогливої служби. Навчаючи себе або інших, не можемо дозволити чисто суб'єктивного імпресіоністичного паразитизму. Дбаня тільки про себе, турбота про власну „гарну душу”, про власну „мудрість” веде на бездоріжжя. Не осягаємо повноти й гарту. В цьому нарцизовому задивленні затрачується наша особовість, перестаємо потрапляти до себе самих, не розростаємося духово, залишаємося замкненими у втомлюючо однаковому світі егоїзму. Бо тільки присвячуючись некорисливій праці можемо знайти в собі, майже несподівано, її овочі, які постійно нас збагачують. Тільки в такому зусиллі поширюється наш овид. Це потверджується в багатьох засягах. Так, напр., не набираємо естетичного образання і естетичної вразливості внаслідок того, що заповідливо про це стараємося. Це постає в нас самотужки, як природний вислід повного віддання себе творам мистецтва, некорисливого зживання з ними. Подібно не поглибимо нашої освіти, коли не підіймемося на рівень понадприватного зусилля, пірнання в службу. Змістом тієї служби є будження і поглиблювання в собі людини. Щоб це зрозуміти, треба усвідомити факт, що наше життя не є одновимірною площиною, але має різні сфери глибокості. В сфері поверховного життя егоїстично протиставимося ближнім, даємо себе поглинути дріб'язковій запобігливості, ведемо виснажливу боротьбу за існування, знання трактуємо як потугу, про себе думаємо в категоріях приватної ментальності. В глибокому житті відчуваємо зісполення з людьми, народом, нацією, наві'язуємо некорисливу лучність зі світом, готові до контемпляції і до героїства, шукаємо в собі гідності людини. В площині поверховного життя освіта стає знарядом боротьби або службою екзотичного імпресіонізму. Щойно в поглибленому житті освіта здобуває глибший сенс. Перстає заспокоювати нас таких, якими ми є по-

верховно, і починає потрапляти до нас таких, якими ми є в глибині й якими можемо стати в цілому житті.

Така освіта пробуджує, покликає і відслонює нам у нас самих несподівані можливості. Тоді, забуваючи про себе, знаходимо себе. Працюючи над собою, працюємо над поглибленням людини. В нас і через нас вона змагає, в окресленому місці й просторі, до досягнення свого виразу. Якщо потрапимо в шуканні освіти перемогти цю нашу вигідну приватну малізну і зробити з тієї праці поглиблюючи службу, вона досягне цей вираз. Якщо ні, приглушена дріб'язковістю, поверховністю, корисністю буття, екзотичним трактуванням освіти, затратить його назавжди. Саме ця відповідальність за долю людини, яка тяжить на кожному з людей, дозволяє дивину освітню діяльність на рівень образуючої служби й захистити від суб'єктивізму.

Так дефініюючи науку й освіту, видобуваємо — найважливіший на нашу думку — сенс цього становища, яке протиставиться речевим охопленням. Але водночас, відмежовуючися від небезпек, які йому загрожують, підкресленням ваги понадодиничних цілей і критеріїв, таких, як правда в науці й поглиблення людини в освіті, дозволяємо справедливніше оцінити вартості речевого становища. Саме воно бажало боронити науку й освіту проти заливу суб'єктивізму. Доктрина „об'єктивної людини” мала становити запоруку предметности. Потреба такої оборони безсумнівна. І в цьому криється вартість речевого становища. Але методи тієї оборони вже нам не відповідають. Не здержується хвилі суб'єктивізму тим, що робиться з досліджень і освіти уречевлені наукові процеси.

Людське життя розломлюється тоді на дві половини: на ділянку суб'єктивної довільности і на ділянку послуху законам речі. Людина стає тоді напереміну невільником речі й невільником привати. Те, що в певних ситуаціях вона мусить бути машиною і знарядом, не виховує в ній сили, здібної опанувати суб'єктивізм, розірвати пута приватної ментальности, знайти в собі подібну до інших людину. Тому єдиноуспішною обороною є акція від нутра: здержання суб'єктивізму освітою, формуванням особовости шляхом притягування її до служби

ідеалам і вартостям, шляхом глибокого — деколи трагічного — переживання власної участі в дійсності.

Досліджування, навчання і вивчення не повинні бути ані уречевленими процесами, ані мати характеру підметної експресії. Перемагаючи блуди обох становищ, будемо понад ними нове становище, в якому особове життя, вирікаючись спокусу суб'єктивізму, що звільняє від обов'язку і спокуси об'єктивізму, який звільняє від відповідальности — є схрещенням людства і дійсности. Досліджування, навчання і вивчення стають тоді елементами цього схрещення, в якому голос дійсности і голос людини мають співзвучати.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

- H. Reiner: Die Existenz der Wissenschaft und ihre Objektivität, 1934.
 M. Wundt: Die Sachlichkeit der Wissenschaft, 1940
 J. Maritain: L'education á la croisée des chemins. P. 1947.
 J. Maritain: Zes degres du savoir. P. 1947.
 L. Lang: Neue Wege zur Schülererkenntnis. Wien 1952.
 F. Weidauer: Objektivität, voraussetzungslose Wissenschaft und wissenschaftliche Wahrheit (1935).
 H. Treyer: Theorie des objektiven Geistes (Eine Einleitung in die Kulturphilosophie). 1923.
 I. L. Kandel: The New Era in Education. 1955.
 A. D. C. Peterson: A Hundred Years of Education. 1952
 M. J. Adler and M. S. Moyer: The Revolution in Education. (1958)
 Eduard W. Spranger: Kultur und Erziehung. (1928).
 B. R. Bugelski: Psychology of Learning. (1956).
 E. R. Hilgard: Theories of Learning, 2nd ed. 1956.
 M. J. Adler and M. S. Moyer: The Revolution in Education. 1958.
 James Harvey Robinson: The Humanizing of Knowledge (1924).
 B. von Brandenstein: Das Bild des Menschen und die Idea des Humanismus. 1948.
 E. Kriek: Menschenformung. 1925.
 Th. Litt: Die Philosophie der Gegenwart und ihr Einfluss auf das Bildungsideal. 1927

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ'

— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
 НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

Софія Наумович

ОГЛЯД КНИЖКОВИХ НОВИН

(продовження)

Зупинимось на книжках-спогадах з підпільної й повстанської боротьби України проти поляків, німців і москалів. Написали їх двоє галичан і один придніпрянець: Дмитро Грицько Цяпка: „Горить ліс!“¹⁾, Богдан Казанівський: „Шляхом Легенди“²⁾ та Василь Плющ: „Боротьба за українську державу під советською владою“³⁾.

Дві перші різняться від третьої жанром і стилем, а в'яже їх усіх опис боротьби наших формацій без огляду на штучні кордони і брак зв'язку поміж підпіллям Східної й Західної України. Епопея Д. Цяпки проходила зі сходу на захід, пригоди Б. Казанівського розігравалися якраз у протилежному напрямі, В. Плющ займається виключно діями східного підпілля.

Д. Цяпка, як виходить, мав командну роль і багато подій насвітлив „з першої руки“ на основі врятованих записок. Другий, у згоді зі скромним заголовком своєї книжки, поставив в осередку розповіді — героя-командира, осяяного бойовою легендою, звідки й пішло його псевдо. Обидва автори добре володіють оповідацьким стилем, обидва не позбавленні своєрідного гумору, що-то „хоч біда, то все гоць“, чи „на те й лихо, щоб з ним боротися!“ Цей козацький, іноді „шибеничний“ гумор підтримував бадьорий дух в УПА у її розпучливій боротьбі на кілька фронтів, цей прецінний дух, якого стратеги впоюють у своїх вояків...

На жаль, але згідно з правдою, в обидвох книжках розкинені прикрі натяки на міжпартійну ворожнечу й брак узгіднення у спільній боротьбі, які дуже часто в нашій історії пережиляли перемогу на бік противника!.. Не обійшлося без неї й у 40-их рр., а бувало й таке, що наші, хоча б і не великі, державотворні чини дехто намагався звести до „смішного“, а то й „злочинного“ діла, замість включити його в безперервний ланцюг наших визвольних змагань. Про ці прояви говорить Д. Цяпка на ст. 35, 58, 65 та ін., а Б. Казанівський на ст. 222, 247 і дальших. До речі, цей останній, помилково описує на ст. 239-40 проголошення відновлення державности 30 червня 1941 р. Воно

відбулося не „помпезно“ у Оперовому театрі у Львові, а в скромній бібліотечній залі т-ва „Просвіта“, Ринок ч. 10. Проте, для самого акту — ця скромність не має найменшого значення. Тим, хто критикує у зв'язку з цим його важливість, хай прочитає книжку Голди Меїр („Моє життя“, в-во Ляфонт, Париж 1975), з якої довідається, що жида, які мали куди крапці умсви ніж українці, коли 1949 р. вигас англійський мандат над Палестиною, — проголосили свою незалежність також у бібліотечній залі Тель-Авівського музею, і присутніх було рівно 200 осіб, — приблизно стільки, що й українців у „Просвіті“. До речі, цікаво із цієї книжки довідатися що австрка, ставши міністром праці, вела так ошадно своє міністерство, що його працівники від сторожа до міністра харчувалися в спільній кантині. А порівняймо це з тим „бенкетами під час чуми“ на які висаджувалися наші дипломатичні місії (див.: Є. Онацький „На похилій площі“) під час Визвольних Змагань, — те соромно стане за наше „гохштаплерство“.

**

Українській Видавничій Спілці в Лондоні завдячуємо видання (чи не передсмертне) праці д-ра В. Плюща про підпільну боротьбу Східної України, яку ми звикли уявляти собі пригнобленою, заляканою і здеморалізованою московським терсром. З Плющеві книжки (з числами, датами й фактами) довідуємося, що українські патріоти не тільки ширили національну свідомість серед народу, але й чинно відбивали удари окупанта. Крім численних селянських повстань (яких досі ніхто не зрахував!), члени визвольного підпілля, зокрема СВУ і СУМ, нападали на московські тюрми і визволяли в'язнів не гірше за козацького отамана Гамалію, як теж виконували наступальні терористичні дії у відповідь на московське безправ'я. (Про це читаємо на ст. 40, 72, 74-5, 100-103 й ін.) З цієї цінної книжки довідуємося про те, що сучасний „самвидав“ — це продовження колишнього, коли „різні вірші ходили по руках, і статті Донцова з „ЛНВісника“ (ст. 72).

Усі ці три книжки, що вийшли 1973-1975 рр. — це цінний вклад у нашу мемуаристику з

цієї найважливішої ділянки нашого життя — з визвольної боротьби за державність України.

**

Окремо слід відмітити дві книжки з огляду на їхню небуденність — у першому випадку, і чужомовність, — у другому. Перша „Харків, Харків” — Семененка⁴), на яку появилось багато прихильних рецензій у нашій пресі, друга, французькою мовою, „Секретні місії в Україну” бельгійця Г. Самсона де Жерара.⁵

Семененко, людина великої культури, зумів змалювати слобідський Харків, вибігаючи епізодично в інші міста й села України, водночас реалістично і поетично. І так же вміло схарактеризував харківських та київських міщан, зокрема інтелігенцію. Родоводи цієї інтелігенції сягають козацьких, іноді й княжих часів, а славні їхні традиції переплітаються з банальними, а то й неславними фактами, які в дальших поколіннях проявляються в гостріших формах. Коли випускник Київської академії їхав у Москву чи Петербург, щоб „нести культуру й освіту серед темних москалів”, то вже у XIX ст. він був слухняним вислужником царизму за ддя „кар’єри”, а за большевиків ставав „членом партії” або, що майже те саме, з єдиним завданням: переслідувати українських патріотів. До речі, про такі назви як „чека” і т.п. автор пише на ст. 99 так: „Єсть назви, що їх не перекладають на інші мови... не можна Сталіна назвати „фюрером”, а про Центральну Раду в російському перекладі не скажете „Центральний Совєт”... Це наче в альбом тим, хто „українізує” московські словесні винаходи і пише „радянський” зам. советський, як це підкреслено вживають усі вільні народи. Проте й сам Семененко, не зважаючи на сказане, вживає московське слово „єврей, єврейка” (аж тричі на ст. 202) зам. українського „жид”, „пункт” зам. „точка”, „художній” зам. „мистецький” тощо. У прецікавому розділі „Майстер провокації в харківській управі” автор розкриває того самого Полуведька, що спричинив убивство полк. Коновальця. Читаючи, дивуємося довірливості наших революціонерів, зокрема близьких до особи Полковника, які допустили „кур’єра” із неперевіреною „пачкою” аж до самого Вождя! Та чи багато змінилося в нашій ментальності й досі? Адже завжди знаходяться люди, які твердять про

існування „шляхетних” москалів, які „щиро” бажать волі Україні!...

**

З книжкою Самсона де Жерара „Тамні місії в Україну” складна справа. З одного боку, це добре, що бельгійський письменник описав французькою мовою пригоди молодого українця, народженого на Заході і вихованого в українському дусі, який забажав чинно допомогти визволитися Україні, з другого ж, яка шкода, що автор не мав змоги побувати в Україні та як слід зрозуміти ті нестерпні обставини, які унеможливають не то саботажі, але й побут чужинця в СРСР. Його герой не тільки виконує саботаж у фабриці рільничих машин у Кам’янці Подільському, але й замотує та розмотує слідство проти кбівського злочину, ловить інформації підпільного радіо, відвідує „відмінний від інших колгосп, що складається виключно з українців, вороже наставлених до советів” (ст. 77) і спокійно повертається в Європу, де надолужує підсоветські невігоди люксовими подорожами з гарною Катериною, яку так прославляє: „Моя велика Катерино, більша за імператрицю всіх Русей” (ст. 43). Усе це ми гостро висміяли б і засудили в українського автора. Бельгійцеві ж мусимо проти його абстрактно-утопічну фантастику (що він саме стверджує у своїй „Пересторозі автора”), — хоча б за його „український патріотизм”, який висловлює він устами наших емігрантів у Бельгії й Франції, як теж мешканців України. І, хто зна, може о. д-р Богдан Курилас правильно пише у своєму післяслові до цієї книжки: „Поява книжки... приходиться у добру хвилину, щоб підбадьорити й підсилити рух української незалежності. Коби цей роман знайшов широкий послух у вільному світі!” Дай Боже!..

¹ Дмитро-Грицько Цяпка: „Горить ліс!”, УВСпілка, Лондон, 1975.

² Богдан Казанівський: „Шляхом Легенди”, спомини, УВС, Лондон.

³ Василь Плющ: „Боротьба за Українську Державу під советською владою”, УВС, Лондон, 1973.

⁴ Олександр Семененко: „Харків, Харків...” обкл. Ореста Слупчинського, Сучасність, 1975.

⁵ Самсон де Жерар: Місіон секрет ан Юкрєн” (Тамні місії в Україну), роман, вид. „Ля пансе універсєль”, Париж, 1975.

КОМУНІКАТ ЦУ СУМ В СПРАВІ ГАСЛА „СВУ-СУМ” В ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Сумівська Пресова Служба (СПС). Центральна Управа Спілки Української Молоді на своєму засіданні в днях 4-5.3.78 р. розглядала справу гасла СВУ і СУМ в Енциклопедії Українознавства під редакцією проф. В. Кубійовича, що її видає Наукове Товариство ім. Шевченка.

Справа в тому, що, не зважаючи на заходи ЦУ СУМ і еміграційної СВУ запобігти тенденційним твердженням про СВУ-СУМ 20-их років в Україні, редакція ЕУ, наперекір історичній правді та нашим доказам, не виправила ці гасла. На листа голови ЦУ СУМ, О. Ковалья до проф. В. Кубійовича з 19.9.1977 р. відповідь не одержано. Поінформовані про це Управи НТШ в Америці й Канаді обіцяли полагодити справу, про що голова НТШ у ЗСА д-р Я. Падох сповістив ЦУ СУМ листом з 13.1.78 р. На листа АДУК (ЗСА) в тій же справі прийшла від проф. В. Кубійовича негативна відповідь. В цьому листі головний редактор ЕУ ствердив: „Про СВУ-СУМ (на рідних землях) є різні погляди, і обов'язком Редакційної Колегії і моїм як головного редактора є зафіксувати ці погляди в гаслах; так і зробив проф. Білінський... На зміну нашої постанови не можуть вплинути нетактовні листи Управ еміграційної СВУ і СУМ”, — на закінчення додав проф. В. Кубійович.

Бувши в Америці в листопаді 1977 р., голова ЦУ СУМ О. Коваль мав 20-хвилинну телефонічну розмову з автором гасел СВУ-СУМ Я. Білінським, який признався, що, крім д-ра В. Плюща і Н. Павлушкової, які писали про існування СУМ-СВУ, він ніяких інших авторів та документів не читав і не бачив навіть стенограми запису процесу СВУ-СУМ, яка знаходиться в деяких державних бібліотеках на Заході. Не читав також матеріалів на цю тему проф. Г. Ващенка, проф. М. Курінного, історика проф. Н. Полонської-Василенко. Натомість основно простудіював інших авторів, і на підставі їх писань прийшов до виснову, що СВУ-СУМ не існували в Україні, а були вигадкою ГПУ для того, щоб винищувати українську інтелектуальну верству. Таким чином усі зізнання академіка С. Єфремова, В. Чехівського, В. Дурдуківського, Старицької-Черняхівської, М. Павлушкова і сорока інших учасників процесу в Харкові — чільних діячів СВУ-СУМ — про програму й дію СВУ-СУМ — це, на думку автора гасла, вигадка ГПУ, вимушена під час слідства і потверджена на процесі. На пропозицію голови ЦУ СУМ, щоб автор перевірів зміст свого гасла в світлі не використаних ним документів і поробив відповідні зміни, він категорично відповів, що цілий рік працював над тим гаслом і дійшов до таких висновків, які подав до ЕУ. Якщо, однак, виявиться, що написані в ЕУ дані не відповідають дійсності, то він готов дати доповнення чи спростування, але аж тоді, коли теперішнє гасло буде надруковане.

Центральна Управа вичерпала в такий спосіб усі можливі ходи, щоб рятувати ЕУ від закиду в ненауковості у справі гасла СВУ-СУМ і, щоб передчасним порушенням цієї справи на сторінках преси не завдати українській науці шкоди, примушена звернутися до широкого українського громадянства, обвинувачуючи Редакцію ЕУ і автора гасла СВУ-СУМ в науковій необ'єктивності і в тенденційності у відношенні до організацій СВУ-СУМ, що мають своє місце в історії боротьби за незалежність України.

Ненауковість цього гасла полягає в тому, що автор оперує виключно офіційними совєтськими джерелами, а з них переходить до гіпотез, на основі яких робить „наукові” висновки. В гаслі про СУМ він обмежується большевицьким джерелом, стверджуючи, що „Спілка Української Молоді (СУМ), орг-ція, існування якої виявилося на процесі Спілки Визволення України (СВУ). Згідно з твердженням органів ДПУ, СУМ утворено 1925 як „бойову фашистського типу запільну орг-цію контррев. молоді” (підкресл. СПС), побудовану на суворо конспіративних засадах для виконання спеціальних завдань СВУ”... І далі: „У літературі (!?) про СУМ, як і про СВУ, висловлюються протилежні погляди”. За дальшими відомостями автор гасла відсилав читача до гасла про Спілку Визволення України, бо, мовляв, докладніших відомостей про діяльність СУМ немає.

Для автора не мають значення навіть друковані матеріали про існування СВУ-СУМ проф. В. Плюща і Н. Павлушкової, а вистачало заціфрованої характеристики ворога, що СУМ був „босвою фашистського типу організацією молоді”. Ані найменшої спроби аналізу подій і фактів він не подає. А це має пряме відношення до Спілки Української Молоді, що існує на еміграції, і підкреслює, що вона є спадкоємницею першої Спілки Української Молоді, яке постало у 20-их роках на Україні. Затаврувати СУМ, як „фашистську” організацію молоді і залишити це без коментарів. Тут ми бачимо виразну тенденційність автора і тому вважаємо, що подібні гасла не можуть мати місця в Енциклопедії Українознавства, яка повинна бути стислою науковою працею, а не фальшивою інформацією, зачерпнутою з чужих джерел і з неперевірих тверджень та гіпотез противників історичної правди.

Постає питання, чому Редакція ЕУ не вмістила гасла про СУМ в Україні авторства проф. д-ра Г. Васьковича, який дуже старанно і по консультації з живими свідками існування СВУ-СУМ його опрацював і вислав до Редакції ЕУ для вміщення, і то на замовлення головного редактора. Редактор відповідає буцімто в цьому гаслі (Г. Васькович) не береться до уваги „різні погляди, і обов'язком Редакційної Колегії і моїм як головного редактора є зафіксувати ці погляди в гаслах; так і зробив проф. Білінський” (з листа до АДУК, ЗСА, 26.12.77 р.).

Хто бачив, щоб в будь-якій енциклопедії, що має пов'язання з наукою, бралися до уваги погляди, а не факти? Якщо такі трапляються, то вони є предметом критики і спростувань. А коли це трапляється в тракті самого редагування, як те є в нашому випадку, тоді така контроверсійна річ не сміє піти до Енциклопедії, аж поки не будуть перевірені джерела і факти. Тому ненауковість методи редагування ЕУ в даному випадку є недопустимим актом безвідповідальності у такій важливій діяльності, як українська наука.

І вже вершком ненауковості та тенденційності є наступний відтинок гасла, де автор дає волю своїм гіпотезам і міркуванням:

„У літературі переважає думка, що СВУ і СУМ не існували, як орг-ції, а скорше були провокаційною вигадкою ДПУ (В. Голубничий, В. Гришко, М. Ковалевський, Г. Костюк, Ю. Лавріненко, Р. Саллівант, К. Туркала, П. Феденко), але дехто визнає існування СВУ (Н. Павлушкова, В. Плющ). Гіпотезу про те, що СВУ-СУМ як орг-ції були вигадкою ДПУ, підтримує факт ін. показових процесів всесоюзного масштабу (Шахтинський процес у 1928 або Промпартії у грудні 1930), які мали суто політ. завдання. Найправдоподібніше буде припустити, що підсудні на процесі СВУ були українські патріоти і активно працювали для укр. нац.-культ. відродження 1920-их рр., але вони це робили більше спонтанно, не створюючи якоїсь антисов. політ. орг-ції, тим більше такої, що директиви діставала від укр. еміграції” (всі підкресл. СПС).

Тут знову виявляється абсурдність і тенденційність автора гасла і Редакції ЕУ. Твердити, що в „літературі переважає думка” і не сказати, в якій літературі (белетристиці, полемічній, публіцистичній, науковій), наводячи більше число прізвищ у протипагу двом авторам, які пишуть інакше і промовчуючи інших — це грубе натягання дійсності. Для науки важливе не те, що хтось думає про певні історичні події чи особи, які творили історію, але факти і свідчення. Ні одних, ні других у зацитованому уривку немає, бо ремінісценції К. Туркала, на якого покликається автор, як на одного з учасників процесу СВУ, не можуть бути вірогідними свідченнями з уваги на його самозапечення в писаннях з різних років. Більшість зацитованих авторів, крім одного американця і двох емігрантів українських політичних діячів, не повинні братися до уваги, бо вони висловлюють тільки погляди осіб, що стояли в ідеологічній протилежності до СВУ-СУМ, будучи у той час в комсомолі чи в комуністичній партії, з позицій яких засуджували діяльність СВУ-СУМ. Таким чином їх треба зарахувати до тих самих джерел, що й ДПУ-ГПУ. Різниця тільки в тому, що ГПУ стверджувало існування і дію СУМ-СВУ, а цитовані автори тоді засуджували СВУ-СУМ, отже визнавали їх існування і дію, а тепер дехто з них намагається заперечувати. На таких джерелах побудоване гасло СВУ-

СУМ, яке уклав Я. Білінський і яке намагається дискредитувати осіб та ідеї СВУ-СУМ 20-их років, а тим самим завдати морального удару їх перемникам на еміграції. Така „наука” може служити ворогові українства, а не правді і українській справі.

Слід додати, що опрацювання цього гасла збігається в часі з „відкриттями” Г. Снегирьова про те, що СВУ-СУМ були вигадкою ГПУ, які появилися одночасно аж у трьох виданнях на еміграції („Смолооскип”, „Пролог” і „Континент”). Але й Снегирьов не міг оминати протиріччя, коли від свого дядька В. Собка довідався, що його сестра, тобто мати Снегирьова, зробила донос на провідників СУМ (Павлушкова, Матушевського та інших), що вони займалися ворожою діяльністю проти окупантського режиму в Україні. Значить, ГПУ не потребувало вигадувати СВУ-СУМ, інакше не було б підстави робити доноси.

Не одержавши від Редакції ЕУ і від автора гасла вияву доброї волі для ревізії гасла в дусі наукової правди, спертої на фактах і автентичних свідченнях, ЦУ СУМ виносить цю справу на осуд українського громадянства, а наукових співробітників ЕУ, особливо українських істориків, просить перевести основні студії періоду існування й дії СВУ-СУМ, щоб на майбутнє не допустити до такого роду інтерпретацій історичних явищ та осіб на шкоду українській науці та визвольній справі.

За Центральну Управу СУМ:

Мгр Омелян Коваль, голова

Мгр Андрій Гайдамаха, ген. секретар

Брюссель, 10 березня 1978 р.

З НОВИХ ВИДАНЬ

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ТОВАРИСТВА „РІДНА ШКОЛА” У КЛІВЛЕНДІ, 1950 — 1977.

Клівленд, Огайо, видання Товариства „Рідна Школа”, 1977. 157 стор., ілюстрації, порт., факсим. 28 цм.

Про школи українознавства в Америці маємо не багато публікацій. Завдяки ентузіястові збирання української документації інж. Ст. Кікці на цю тему появилось це видання, присвячене Школі Українознавства в Клівленді.

На зворотній сторінці книжки вміщена групова знімка членів Українських Злучених Організацій — Відділ УККА з їх головою д-р Богданом Футеєм, який покликав Громадський комітет з нагоди ювілею „Рідної Школи” і „Школи Українознавства”. При тому комітеті створено ряд комісій, серед яких була й видавничка з автором видання Ст. Кікцю, як технічним редактором.

Ст. Кікці зібрав багато матеріалів, як лист Патріярха Йосифа з 1971 р., герби й мапа Соборної України, статті голови Видавничої комісії інж. Ів.

Фура, проф. Вол. Радзиковича, ілюстровані виказкою С. Кікти з „Рідної Школи“, виданою в 1927 р., відбитки печаток, історія „Рідної Школи“ в Західній Україні, 1881-1939, факсиміле часопису „Рідна Школа“ з Львова за 1939 р., бюлетень Шкільної Ради УККА з 1977 р. та знімками голів Т-ва „Рідна Школа“ в Клівленді від 1953 до 1977 рр. Є також знімки її управ, хронологічний список загальних її зборів, її видавничу діяльність, протоколи, статті, знімки зі свят, академій, прогулянок під пам'ятник Шевченка, фота будинків, свідоцтв, директорів, інспекторів і катехитів, список вчителів, учнів, таблиць абітурієнтів, плани праці і короткі згадки про померлих педагогів.

Кінчиться ця праця показником імен осіб, згаданих у книжці, та показником змісту. До видання додана окрема картка з привітом Патріярха Йосифа з 10 жовтня 1977 р. На обкладинці — заклик підтримувати українські школи з оригінальним малюнком.

Праця є черговою документацією нашого буття на чужині.

Д-р Ол. Соколинши

КУЛЬТУРНА ПРАЦЯ ВОЛИНЯН У ПІВНІЧНИЙ АМЕРИЦІ.

Зладив д-р Максим Бойко, Блумінгтон, Індіана, Накладом Товариства „Волинь“ в Торонті, 1978. 214 стор., факсим. 27 цм. (Праці Осередку Бібліографії Волині, ч. 13)

Праця відомого бібліографа-ентузіаста Волині д-ра Максима Бойка, працівника університетської бібліотеки в Блумінгтоні, після титульної сторінки українською і англійською мовами, містить окрему сторінку із списком Праць Осередку Бібліографії Волині ч. 13 та світлину встановленого в Торонто пам'ятника Лесі Українки, роботи скульптора Михайла Черешньовського.

Після передмови проф. Мих. Боровського і вступних зауваг автора, в першій частині подано „Головні періоди Волиніани за чвертьстоліття, 1949-1976“, тобто від часу заснування Інституту Дослідів Волині у Вінніпезі, ініціатором якого був д-р Максим Бойко.

Друга частина охоплює список членства Осередку, заплановану й проведenu працю, організаційний розріст по різних місцевостях Америки і Європи. В розділі „Бібліографія Волиніани Закордоном“ вміщено матеріали з історії Волині в різних періодах. На окрему заувагу заслуговують бібліографія видань „Волиніани“ на картках Конгресу Бібліотеки у Вашингтоні, а також ряд статей про діяльність Осередку Бібліографії Волині. На стор. 67 поміщено герб Галицько-Волинської Держави, створеної 1199 р. Багато місця приділено рецензіям на видання Осередку, згадано великого сина Волині, нескореного Валентина Мороза, акції в його обороні, передруковано резолюцію Американського

Сенату ч. 67 з 25 серпня 1976 р. Включено список праць Митрополита Іларіона і ген. П. Шандрука, життєписи інж. Арсена Ф. Шумовського, проф. Мих. Боровського та матеріали про видавничі і організаційні знаки „Волиніани“. На жаль, автор зі скромності не включив своєї біо-бібліографії.

Праця закінчується відсилачами й списком ско-рочень, а також показником імен та деяких назв. В кінці подано резюме англійською мовою, що робить цю книжку доступною й для англійськомовного світу. На останній сторінці подано оголошення про чергову заплановану працю — „Красназвичий словник Волині“ на 500 стор. друку.

Д-р Ол. Соколинши

„БУДЬТЕ ОБЕРЕЖНІ!“

На адресу „Шляху Перемоги“, що виходить в Мюнхені, прийшов лист, який мусить звернути на себе увагу української громади, а передусім активних еміграційних діячів в галузях політики, культури і мистецтва. Нижче цей лист передруковусмо. — Ред.

„... Наспіла жахлива вістка до нас, що Григорій Драбат не живе і що помер, дуже правдоподібно, неприродною смертю. На Ваші руки складаю щире співчуття його Родині, всім його друзям і видавничому колективові в Лондоні та в Мюнхені.

Крім очевидних випадків „праці істребітельних ячейок“ комуністичної Росії, як у випадку сл. пам. Бандери і Ребета, мене не перестас дивувати той факт, що всі непересічні особистості українського роду і свідомі свого походження та активні в ділянках, в яких уже виплили або впливали на рівень високих стандартів, — гинуть в таємничих умовах на серце, нерозгаданих причин або в автомобілевих випадках. Іван Годяк — свідомий, талановитий, першої ранги актор, знайдений у лазничці мертвий: удар серця, для якого не було найменших познак; Микола Мостович, єдиний з-поміж українців визначний спеціаліст термо-нуклеарної фізики — гине з цілою своєю родиною, скинений у провалля тягаровою машиною; інж. Смук, шеф електронічної комунікації в експедиціях на Місяць, знайдений на хіднику порожньої вулички — удар серця, і ніхто не бачив; бомбовий замах на Данила Чайковського — це вже безспірний випадок „ячейки“. А тепер випадок з Драбатом — правда, невідомі мені подробиці, але в мене дуже мало сумнівів щодо причини його смерті. Ради Бога, будьмо всі обережні, а особливо Ви. Ні кроку з дому без супроводу. Кожний, хто в будь-чому виростає понад голову української сірої людини, повинен на майбутнє бути якнайбільш обережним. Можливо, що із згаданих хтось справді помер природною смертю, але напевно не всі.

Тож будьте обережні!

З дружнім привітом, Ваш
І. Б.

В. Гаврилюк

ДО ТЕМИ СУЧАСНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

1

Професіонал — це той, хто засвоює знання не заради знання, як такого, але щоб забезпечити свою екзистенцію. Ідеться головним чином про категорію вишколу, про професійну компетентність у точно визначеній ділянці практики. Професіоналізм включає теорію і практику, при чому практична мета є остаточною метою всякої професії. Очевидно, що професіоналізм — практичний висновок наукової ерудиції.

Кожен професіонал — учень якоїсь теоретичної, наукової ділянки, яка реалізує схеми даного наукового знання чи наукової теорії. Його праця обмежена точно визначеною теоретичною програмою, що в свою чергу спрямована на виключно практичну реалізацію, на реалізацію технічну.

2

Цю тему можна продовжувати, але наша тема інша. Наша проблема це професіоналізм і світогляд, тобто в якому відношенні ці два питання визначають інтелектуальну і суспільно-національну формацію індивіда-професіонала. Як воно позначається на інтелігенції професіонала, на його індивідуалізмі.

Ідеться про те, чи професійної студії вистачає для людини як члена суспільства, чи того, що вона пропонує суспільству, вистачає в сенсі суспільного значення, або чи професіоналізм, як суспільна й національна категорія, вільний від будь-яких чи то зобов'язань, чи просто проблем, суттєвих у сенсі суспільному і національному, хай вони не абсолютно зобов'язуючі. Без сумніву, поняття професіоналізму осягає сенс філософської проблематики, і в цьому розумінні приневолює нас до педантичнішої аналізи.

Сучасний професіонал не тільки може, але й має виключні можливості ізолюватися від усіх не-професійних, але плеканих чи то в суспільному, чи в національному середовищі сегментів культурного значення чи інших питань, які виривають у лоні даного суспільства, з мотивів зовсім непричетних до його професії. Не зважаючи на це, він з цими питаннями обов'яз-

ково зустрінеться. Очевидно виправдано ставити питання: чи зможе він уникнути всіх контактів, обійти усі звертання до нього — особистими відмовками.

4

Видається, що хоч як би він захищав себе від інвазії суспільного чи національного сектору його різноманітними потребами, проблемами, програмами і т. д., він все таки буде змушений якось себе визначити соціально і національно, якось устійнити своє відношення до свого середовища, знявши щільно натягнену на своє обличчя маску індиферентного професіонала. Очевидно, що в цьому процесі може заважити більше або менше характер середовища, його культурний чи ідейний рівень, його загальний клімат, його філософія, його звернення до професіонала, як до людини.

А втім, ігнорация питань, що хвилюють дане середовище, суспільне чи національне, питань різного зразка, як от станових, товариських, культурних чи політичних, це бар'єр антигромадський, мабуть, анархічний. Професіонал, який ізолює себе в лоні свого середовища без самозрозумілих причин, це кандидат на суспільного і національного малькотента.

5

Тут ми зупинимось, щоб занадто не ускладнювати нашої теми, а саме суспільного характеру професіонала, його особистої, позапрофесійної, загальнокультурної і світоглядкової формації. Аджеж кінець-кінцем так званий життєвий зміст доволі тугий комплекс вартостей, які в програмі професіоналізму не враховуються, просто не беруться до уваги, бо вони не належать ані до професійного вишколу, ані до існувальних питань.

Спрощено висловлюючись, без них можна прожити свій вік, виконуючи професійну працю та споживаючи свої заробітки. Але це все таки обмежена схема існування, яка перетворює людину на своєрідного робота.

З усіх цих міркувань, на наш погляд, висновок такий, що сучасний професіоналізм не остаточно завершення формації сучасної, зокрема освіченої людини і що сучасній освіче-

ній людині на цьому зупинятися значить примітивізувати свою особистість — питання вельми актуальне.

Кінцевий висновок цих, може й крутих, міркувань це освоєння професіоналом оригінального світогляду і питання його рівня, а світогляд — філософський висновок з усіх питань, якими нас наснажує наша дійсність.

Світоглядіві належить передусім те, чим з'ясовується категорія індивідуальної людини в найінтелігентнішому розумінні.

За совєтською пресою

„ФАРИСЕЙСТВО ЯК РЕМЕСЛО“

Заголовок цієї вміщеної в „Літературній Україні“ статті О. Носенка цілковито пасує до її змісту. Але чиє фарисейство?

Повертаючи kota хвостом наперед, Носенко пише про фарисейів не совєтських, а про тих західних, які „вміло пристосовуються до різномастих диктаторів“. Не називаючи цих диктаторів на ім'я, бож які є диктатори в Західній Європі, Носенко пише про „фарисейів“ з „Дейлі Телеграфу“, який надрукував розмову з совєтським літератором Романом Глобіним. „У нас в Росії, — заявив Глобін — друкувати твори нема де... Якби я написав віршики про тваринницьку фарму або поему про вивезення зерна державі — такі твори ще були б опубліковані. Все ж інтимне, все воістину поетичне під забороною...“

При цьому британський кореспондент зазначає, що Глобін „харчується випадково, коли хтонебудь його нагодує, він — гнаний і голодний поет, мало не гине на очах радянської, до того ж виїнятково байдужої, бездушної громадськості“.

Далі обурений Носенко пише: „Дейлі Телеграф“ хитромудро підводить читача до підступної думки: „Соціалізм і лірика — речі майже несумісні. (?) Значить, в умовах нашого суспільного ладу душа не може співати, вона приречена вислуховувати доповіді пропагандистів або лекторів та ще... сплачувати членські внески... Ганебніше, — пише Носенко, — не вигадась!“

Ще одного „фарисейа“ знаходить Носенко в особі лідера британської консервативної партії Маргарет Тетчер, яка заявила: „Всі біди Африки мають один корінь, і знаходиться він у Москві. Політика Кремлю щодо африканців розрахована на встановлення диктатури від Середземного моря до рогу Доброї Надії...“

Ще більше обурений Носенко такою заявою Маргарет Тетчер: „Курс нашої країни всім давно відомий і відкрито проголошений: по-братньому допо-

магати гнобленим народам вийти на шлях суверенного розвитку, на шлях свободи...“

Носенко у своїй довжелезній статті згадує ще кількох „фарисейів“: часопис „Вельт ам Зонтаг“, який написав, що „справжнього західного німця можна впізнати з його ненависти до комуністичної Росії“; керівника НАТО, Лунса, який „волів би брести по коліна в крові від Ля-Маншу до Уралу“, і залевняє, „яким прекрасним стане світ після знищення Большевізму“, „фарисейів“ з Пентагону і Білого Дому!

Отаку широку галерію „фарисейів“ представив бідолашний Носенко в своїй статті, за яку йому виплатили з редакційної каси добрий гонорар: від якогось поета Глобіна, якому совєтські цензори не дозволяють писати ліричних віршів (про Самвитава Носенко, очевидна річ, не згадує), до керівників НАТО і Пентагону.

Сам Носенко належить не до „фарисейів“, а до рублями оплачуваних „фарисейчиків“, які за юдині гроші обдурюють підсовєтських читачів.

СТОРИЧЧЯ ГРИГОРІЯ ПЕТРОВСЬКОГО

Цього року сповнилося сторіччя з дня народження „всеукраїнського старости“, як називали голову Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Григорія Петровського (1878-1958). Народжений у Харкові, з 11 років працював Г. Петровський як учень слюсаря, а потім токаря в Катеринославі. Член комуністичної партії з 1904 року. У 1912 р. був депутатом Державної Думи в Петербурзі, не виступав з написаними Леніним промовама. Відбув заслання на Сибіру. У березні 1919 р. став головою ВУЦВК. Активний учасник у переведенні колективізації і індустріалізації на Україні. До 1938 року член Політбюро ЦК ВКП(б). Як жертва „культу особи“ в 1939 р. був переведений до Москви на посаду заст. директора Музею Революції. На його честь в 1926 р. місто Катеринослав переназвано на Дніпропетровське.

Син Г. Петровського був розстріляний у 1938 р.

Тепер по всіх містах України влаштовується мітинги з доповіддю про „учня і соратника великого Леніна“, деградованого Сталіним Г. Петровського.

ПАВЛО ТИЧІНА — МАЛЯР

Про це пише сам Тичина у своїх нотатках про „Чорнобровича“ — Леся Курбаса, звичайно не згадуючи, що цього великого українського режисера розстріляно під час „великих чисток“. Готовий стати найвизначнішим слов'янським поетом, Тичина не витримав режимового тиску, „псцілував пантофлю совєтському папі“ і зійшов в останніх десятиліттях свого життя на віршувальника-пропагандиста. Але аматором-маляром не перестав бути. Своїх образів він ніде не виставляв і малював переважно з натури, очевидно знаходячи в цьому жанрі відпочинок від видушуваних („наступаючи своїм

поезіям на горло") казюньних од, присвячених Сталінові, а по його смерті кожному черговому партійному вождеві і з'їздові. Власне це були вже не поезії, а римовані або й неримовані бездарні репортажі.

Малював Павло Тичина акварелю, олівцем, олійними фарбами. До сьогодні відомі лише 13 творів Тичини-малюва. Він змалював свою кімнату, вид з вікна, автопортрет... Займатися живописом почав у професора М. Жука під час навчання в Чернігівській духовній семінарії, який радив йому їхати навчатися до Петербурзької Академії Мистецтв.

Зацілилися також Тичинині малюнки, виконані у серпні 1922 р. в Святошиному біля Києва. А на рисунку 24 липня 1939 р. в Гагрі на Кавказі під вазоном з квітами Тичина написав: „І олівці погані, і художник теж, і гумки не було". Залишився гарний малюнок з 17 грудня 1940 р. — село Велика Багачка — з вікна Мотрі Фесенкової: дві хатини під стріхою, в'юнка лінія паркану, електродроти, що майже зливаються з тоном неба. Тужливий зимовий настрій...

Малюнки Павла Тичини були надруковані в журналі „Вітчизна" (4. 2, 1974).

ПІДУЧІТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ!

Розписуючи історію арештування у Львові англійського студента українського походження Андрія Климчука, який нібито пробував перепачкувати на Україну велику суму советських грошей для підтримки діяльності українських підпільних організацій, і мікрофільми антисовєтської літератури, советська преса пише, що Климчук в усьому „щиросердечно покався", і за постановою Верховного Совету СРСР його злегка пожурили й відпустили до Англії.

Не вдаючися в подробиці цієї провокаційної акції КГБ і причини звільнення Климчука від вини і кари, звертаємо лише увагу на його „покаянну заяву", яку написав він українською мовою, хоч цією мовою майже не володіє.

Не треба бути експертом, щоб встановити, що цю заяву писав не Климчук, а слідчий з „українського сектору" КГБ.

І так Климчук у „своїй" заяві пише: „Мені важко висловити своє обурення буржуазною пропагандою, яка спотворює становище на Україні і в Радянському Союзі в цілому. Не менше обурює мене і діяльність главарів організації українських націоналістів в Англії, котрі дурманять голови українській емігрантській молоді і штовхають нас на злочин проти українського народу, проти Радянської України..."

І далі: „Тепер я можу сказати вам, що я побачив тут справжню демократію, вільну Україну, щасливих трудящих. Я дістав гарний урок. Я лише молю бога, щоб ніхто більше не потрапив під ваш (націоналістів — ред.) безумний вплив..."

Совєтські фахівці від фальшування документів, можуть писати лише стилем советської преси. І саме таким стилем написана „покаянна заява". Син українських батьків з Галичини ні в якій школі українознавства в Англії не міг почути слова „главарі" і слова „урок" (лекція). Слово „Бог" міг він написати лише з великої букви.

У КГБ мали б подбати, щоб їхні фахівці від справи поборювання українського націоналізму підучилися української мови.

ЧЕРВОНИЙ ШПИГУН ЧИТАЄ ЛЕКЦІЇ В АМЕРИКАНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Відомий комуністичний агент, який особисто тортував американських воєнополонених в Кореї і В'єтнамі, допущений до Америки, де він ширить комуністичну пропаганду у високих школах.

„Журналіст" Вілфред Бурчетт був ідентифікований на переслуханні конгресовою комісією вісім років тому як оперативний працівник советської секретної поліції. Чотири роки тому Державний Департамент характеризував його, як „добре знаного австралійського комуніста".

Однак, Бурчетт в жовтні минулого року дозволено приїхати до Америки на двомісячне лекційне турне — в Колумбійському, Гарвардському і Мічигенському університетах. Конгресмен МекДональд заявив: „Я не можу повірити, що Державний Департамент дозволив цьому зятю ворогові свободи і людських прав поширювати свою отруту в американських кемпусах".

„Під час Корейської війни Бурчетт був відповідальний за нищення й тортури наших воєнополонених", — заявив полковник В. Магурін, що провів у таборі для полонених 18 місяців.

Бурчетт, іноді в уніформі китайського старшини, часто сам допитував американських летунів, добуваючись від них фальшивих зізнань з осудом Америки.

Бурчетт допитував також американських воєнополонених у В'єтнамі. Полонені з жахом чекали, коли їх покличуть на допит до Бурчетта. Вони знали, що на них чекатиме. Цього звіра в людській подобі свого часу завербував як агента КГБ Юрій Кротков, який пізніше втік на Захід і тепер проживає в Америці, виступаючи як письменник в журналах російської еміграції.

Речник Департаменту Справедливості заявив ко-респондентам, що Бурчетта впущено в Америку згідно з програмою „обміну ідей".

ПРИЧИНА НАДЗВИЧАЙНО СУВОРОЇ ЗИМИ В АМЕРИЦІ

Містерійні райони теплої води („гат спате") у Північному Пасифіку спричинили минулого року в Америці надзвичайно сувору зиму, повені, рекордово низьку температуру і гурагани — твердять метеорологи-експерти.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ШАДНИЧО-ПОЗИЧКОВА СПІЛКА
"ПЕВНІСТЬ" У ЧКАГО ТА ФІЛІЯ В ПАЛАТАЙН, ІЛЛ.

платить найвищу дивіденду від ощадностей, а саме:

• 5¼% від біжучих шадничих конт,

• 6¼%, 6½%, 6¾%, 7%, 7½% та 7¾% від СЕРТИФКАТІВ,
залежно від суми та часу, на який вкладається.

- Кожне ШАДНИЧЕ КОНТО є забезпечене ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ ФСЛК — до суми 40.000 доларів.
- Бажаєте купити дім, господарство (фарму), чи площу, зверніться до СПІЛКИ за позикою (мортгеджом), яку одержите на дуже догідних умовах!
КОРИСТАЙТЕ З УСЛУГ, ЯКІ ДАЄ СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ":
 - ОСОБИСТІ ЧЕКИ (ЧЕКОВІ КОНТА) т. зв. „НОВ АКОУНТС”.
 - ПЕНСІЙНІ КОНТА — ІРА та КЮ — на яких зложені гроші відтягається від прибуткового податку.
 - НЕЗАЛЕЖНО ДЕ ЖИВЕТЕ, ШАДІТЬ ПОШТОЮ В „ПЕВНОСТІ”.
 - ВОГНЕТРИВАЛІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ.
 - ГРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ.
 - ПЛАЧЕННЯ МІСЬКИХ РАХУНКІВ за воду, газ, електрику та телефон.
 - БЕЗПЛАТНЕ НОТАРІАЛЬНЕ ЗАВРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

За ІНФОРМАЦІЯМИ та ПОРАДАМИ у всіх ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ просимо звертатися особисто, або телефонічно з довір'ям!

Години праці:

Понеділок: 9 — 3 по пол.
Вівторок: 9 — 3 та 6 — 8 веч.
Середа: закрито

Четвер: 9 — 3 по пол.
П'ятниця: 11 — 8 веч.
Субота: 9 — 1 опівдні

932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL. 60622 tel. (312) 772-4500

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2166 PLUM GROVERD. ROLLING MEADOWS, ILL. 60006 TEL. (312) 991-9393

СТЕНТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"БУДУЧНІСТЬ"

У ДЕТРОІТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10.000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼% ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff
Detroit, Mi. 48210 Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ, СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 6% дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

У районах теплої води 2.000 миль довжиною і 1200 миль шириною нагріте повітря підносилося вгору, насичуючи вологою вітри, які дули в напрямі Америки. Зударючись з холодним повітрям, воно витворювало надзвичайні метеорологічні умови.

„Ніхто не знає, що спричинило витворення цих районів теплої води”, — заявив д-р Елмар Рейтер, професор метеорології Колорадського степового університету, — але їм завдячуємо ми неймовірний вплив на нашу погоду.”

Зима 1977 року характеризувалась тураганами, в яких згинувло понад сто людей, льодовими штормами, торнедо і обсувами в гірських місцевостях.

Науковці вперше зауважили щось незвичайне в минулому вересні, коли кораблі, що пропливали через Північний Пасифік, повідомляли про несподівано високу температуру океанської води — на 3-5 ступнів вищу, як звичайно об цій порі року.

В океані, де температура рідко-коли змінюється навіть на один ступінь взимі, спостерігалось надзвичайне її підвищення. Розмір „теплих районів” і маси нагрітого повітря викликали величезні зрушення в атмосфері, що породжували вітри, які дули з швидкістю до 150 миль на годину. Посуваючись на схід, вогке повітря досягало західного узбережжя Америки, спричиняючи зливи, турагани, повені і обсуви ґрунтового покриву, затоплюючи цілі селища. Далі воно посувалося в район Скелястих гір, де зустрічало тепле повітря з Мехіканської затоки і холодне повітря з Арктики. В результаті: снігові і бурі. Хуртовини „всмоктували” нові маси арктичного повітря, рекордово обнижуючи температуру.

Поки існують у Північному Пасифіку „теплі райони”, — твердять науковці, — ми можемо сподіватися нових і дуже неприємних змін погоди.

ДВОЛИКІ ЯНУСИ

(фейлетон)

Мітичний дволикий Янус лишив по собі вельми живуче покоління, яке розрослося до нечуваних розмірів. Найбільше того насіння є серед політичних діячів.

Клясичними нащадками дволикого прабатька Януса є деякі провідні американські політики, які в багатьох випадках далеко переросли свого мітичного прапредка. В них не лише подвійне обличчя, але й серце, розум і взагалі подвійна мірка у всіх їхніх, передусім політичних, потягненнях. Говорять багато про свободу для всіх людей і націй, а тим часом лагають „співжиття” з найбільшими рабовласниками на землі; говорять про мілітарну силу „в обороні всіх проти агресії та насильства” і ганебно капітулюють перед противником; посилають „страхи на ляхи” різним кастрам і брежнєвим за Анголю і нишком

шукають шансів, щоб нав'язати з ними приятельські взаємини; „співчують долі всіх переслідуваних червоним московським молохом, але не кивають і пальцем у чоботі в їх обороні; ніби підтримують „тиждень поневолених націй” і в той же час помагають червоним московським імперіалістам затягувати зашморг на їх шиях; борються проти всякого колоніалізму, але всіма силами підтримують московський суперколоніалізм.

Вискочив ось недавно дволикий нащадок Януса і, показавши одне своє обличчя — суміш Генрі й Гельмута, прорік свою політичну „мудрість”, мовляв, американська дипломатія всіма силами повинна стремити до того, щоб поневолені Московою нації й народи смирененько, як овечки, поперли гуртом у московську кошару. Щоб вилізти якось з неприємної ситуації та ще й перед виборами, Янус показав своє друге обличчя, яке прорекло, що воно за свободу всіх народів, в тому числі й поневолених Москвою.

Чи така дволикість комусь помагає? Безперечно, що так — єдино Москві.

Панько Незабудько

ТРОХИ ГУМОРУ

Сенатор з'явився до офісу президента Геррі Трумана з гострим протестом проти призначення ним на високий пост одного з колег відомого зі своїх екстраординарних виступів.

— Він же абсолютний ідіот! — з обуренням сказав сенатор.

— Майте рацію, — спокійно відповів Труман, — алеж ви самі знаєте, скільки в нашій країні є ідіотів, і вони мають повне право бути репрезентованими в сенаті.

**

На летовищі, де оочим дається можливість стрибати з парашутом за відповідну плату, один з відвідувачів питає інструктора:

— Скільки коштує перший стрибок?

— Тридцять доларів, як для всіх.

— А якщо парашут не розкриється?

— В такому разі гроші вам повернуть.

“VISNYK” — “THE HERALD”
Published by Organization for Defence of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.
